

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет фінансів

Кафедра корпоративних фінансів і контролінгу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «Корпоративні фінанси»

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа
та страхування»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему «Управління оборотними активами корпоративного
підприємства»

Здобувача Гайдая Павла Івановича

Науковий керівник: к.е.н., доцент Куліш Ганна Петрівна

**Робота допущена до захисту перед
екзаменаційною комісією з атестації
здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри корпоративних фінансів і контролінгу:

Терещенко О.О.

Київ 2024

Реферат

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 70 сторінок, 32 таблиць, 13 рисунків, список використаних джерел з 38 найменувань, 5 додатків.

«Управління оборотними активами корпоративного підприємства»

Об'єктом дослідження є система інструментів та важелів з приводу формування та використання оборотних активів підприємства.

Предметом дослідження є фінансові відносини, які виникають в процесі управління оборотними активами підприємств.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи - дослідження теоретичних засад та розробка методичних та практичних рекомендацій щодо удосконалення управління оборотними активами підприємства.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- дослідити економічну сутність, значення оборотних активів підприємства, їх склад та джерела формування;
- розкрити підходи до класифікації оборотних активів підприємств;
- розкрити методи управління оборотними активами підприємства та методичні підходи до їх оцінки;
- навести організаційно-економічну характеристику підприємства і основні напрямки діяльності;
- здійснити аналіз динаміки, структури та джерел формування оборотних активів підприємства;
- оцінити використання оборотних активів та їх вплив на фінансовий стан підприємств, визначити напрями удосконалення системи управління оборотними активами підприємства;
- удосконалити управління дебіторською заборгованістю підприємства з метою підвищення рентабельності оборотних активів;
- запропонувати заходи щодо мінімізації операційних та фінансових ризиків в рамках управління оборотними активами і забезпечення ліквідності та платоспроможності досліджуваного підприємства.

Практичне значення отриманих результатів. На базі розрахунку фінансових коефіцієнтів надана оцінка ефективності діяльності корпорації ТОВ «Lifecell». Оцінено перспективи і шляхи покращення діяльності корпорації ТОВ «Lifecell».

Описана і застосована методика проведення фінансового аналізу може бути використана на практиці під час оцінки діяльності компаній в інших секторах економіки.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2024.

Рік захисту роботи 2024.

Ключові слова: оборотні активи, оборотні кошти, фінансовий аналіз, фінансові коефіцієнти, фінансова стійкість, ліквідність, рентабельність

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1 Економічна сутність оборотних активів підприємства, їх склад та джерела формування	7
1.2 Класифікація та особливості управління основними видами оборотних активів підприємств.....	12
1.3 Методичні підходи до оцінки оборотних активів підприємства	15
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СТАНУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ.....	25
2.1 Організаційно–економічна характеристика підприємства та ефективність його діяльності.....	25
2.2 Аналіз динаміки, структури та джерел формування оборотних активів підприємства	30
2.3. Оцінка ефективності використання оборотних активів та їх вплив на фінансовий стан підприємства.....	38
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА	49
3.1. Напрями удосконалення системи управління оборотними активами підприємства	49
3.2.Удосконалення управління дебіторською заборгованістю підприємства на основі вибору джерел її фінансування	56
3.3 Заходи щодо мінімізації операційних та фінансових ризиків	60
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74
ДОДАТКИ.....	78

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах розвитку підприємств України оборотні активи відіграють велика значення. Управління оборотними активами заохочує науковців і практиків зосередитися на багатьох теоретичних і практичних питаннях. Це включає розробку та впровадження стратегій управління, спрямованих на забезпечення стійкості фінансового стану, підвищення кредитоспроможності та інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств.

Управління оборотними активами корпоративного підприємства залишається надзвичайно актуальною в сучасному бізнес-середовищі. В умовах постійних змін у економіці, технологіях та вимогах ринку, ефективне управління цими активами стає критично важливим для успіху підприємства. Управління вимагає оптимізації фінансових ресурсів, гнучкості в реагуванні на зміни, використання інноваційних технологій та процесів, забезпечення сталості ланцюжка постачання та фінансової стабільності. Такий підхід до управління оборотними активами є ключовим для забезпечення успішного функціонування підприємства в сучасних умовах. Управління оборотними активами корпоративного підприємства також впливає на фінансові показники компанії. Ефективне управління цими активами допомагає збільшувати оборотні кошти та знижувати рівень непрацюючих активів, що має позитивно впливати на прибуток компанії. Це може бути досягнуто через оптимізацію запасів, зменшення заборгованості та прискорення обороту грошових коштів. Такий підхід дозволяє підприємствам збільшувати ефективність використання своїх ресурсів та максимізувати свій фінансовий результат. Правильно налаштована стратегія управління оборотними активами допомагає підприємствам досягати більшого фінансового успіху та забезпечує їхнє стійке розвиток у динамічному світі бізнесу.

Управління оборотними активами корпоративного підприємства є ключовим фактором для забезпечення його фінансової стійкості та успіху. Ефективне управління цими активами допомагає оптимізувати фінансові потоки, збільшувати ліквідність та знижувати зайві витрати, що відображається на

загальному прибутку компанії. Такий підхід є важливим компонентом конкурентоспроможності та стабільності підприємства в сучасних умовах ринкової конкуренції.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Науковці які займалися вивчення теоретичних основ оборотних активів це М. І. Крупка[1], О. М.Ковалюк [1], В. М. Коваленко [1], Шевченко Н. В. та Мельник С. І. [2], Сокурєнка В. В. [3], Цибульська Е.І. [4] до міжнародних Adam Hayes [8], Karolina Szopa [10], Szymon Machniewski [11], Stanisław Szlęzak та Wanda Szlęzak [14]. Кожний науковець трактує по різному значення оборотних активів. Проте досі тривають жваві дискусії з цих питань єдиного визначення оборотних активів, і ще не було досягнуто єдиного рішення, що не сприяє позитивному впливу на систему бухгалтерського обліку в країні. Попри глибокі дослідження щодо управління активами підприємств, питання їх визнання та класифікації, зокрема розподілу на оборотні та необоротні, залишаються відкритими, що підтверджує актуальність цієї теми.

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є дослідження теоретичних засад та розробка методичних та практичних рекомендацій щодо удосконалення управління оборотними активами на підприємстві.

Відповідно до цієї мети, були поставлені такі завдання для написання дипломної роботи:

- дослідити економічну сутність, значення оборотних активів підприємства, їх склад та джерела формування;
- розкрити підходи до класифікації оборотних активів підприємств;
- розкрити методи управління оборотними активами підприємства та методичні підходи до їх оцінки;
- навести організаційно-економічну характеристику підприємства і основні напрямки діяльності;
- здійснити аналіз динаміки, структури та джерел формування оборотних активів підприємства;

- Оцінити використання оборотних активів та їх вплив на фінансовий стан підприємств, визначити напрями удосконалення системи управління оборотними активами підприємства;
- удосконалити управління дебіторською заборгованістю підприємства з метою підвищення рентабельності оборотних активів;
- запропонувати заходи щодо мінімізації операційних та фінансових ризиків в рамках управління оборотними активами і забезпечення ліквідності та платоспроможності досліджуваного підприємства.

Об'єкт дослідження є система інструментів та важелів з приводу формування та використання оборотних активів підприємства.

Предмет дослідження є фінансові відносини, які виникають в процесі управління оборотними активами підприємств.

Інформаційною базою дослідження стали роботи вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів з питань аналізу і оцінки управління активами корпоративного підприємства, законодавчо-нормативні акти України, матеріали науково-практичних конференцій, дані фінансової звітності підприємства.

Методи дослідження. При проведенні дослідження були використані такі методи: структурно-логічний та методи теоретичного узагальнення і порівняння – для розкриття змісту та суті оборотних активів підприємства, як економічної категорії, методи бухгалтерського й управлінського обліку - при розробці класифікації витрат на управління оборотними активами, метод порівняльного аналізу при дослідженні моделей управління оборотними активами, метод, методи горизонтального й вертикального аналізу при обґрунтуванні стану управління оборотними активами на вітчизняних підприємствах. При проведенні дослідження використовувалися методи аналізу (для класифікації фінансових показників), синтезу (для визначення поняття «фінансовий контролінг»), наукового пізнання, документального спостереження та інші. Використання системного методу обумовлює аналіз оборотних активів підприємства, їх формування та розподіл. Порівняльний аналіз використовувався в процесі співставлення показників діяльності підприємства, а також порівняння фактичного рівня витрат із

запланованим. Формулювання вихідних висновків здійснено на основі методу наукової абстракції. В роботі також використані методи аналізу і синтезу, має місце поєднання кількісного та якісного аналізу, групування та моделювання.

Практичне значення отриманих результатів полягає в наданні характеристики діяльності та аналізі фінансових показників досліджуваного підприємства, встановленні напрямків вдосконалення системи управління оборотними активами з метою мінімізації операційних та фінансових ризиків і забезпечення ліквідності та платоспроможності досліджуваного підприємства.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів.

Теоретична значущість отриманих результатів полягає в вивченні сучасних тенденцій та підходів до управління оборотними активами, яка дозволяє краще зрозуміти динаміку та специфіку процесів, що відбуваються у корпоративному секторі. Практична значущість полягає впровадженні рекомендацій, які допоможуть підвищити ефективність управління оборотними активами, що сприяє покращенню фінансових результатів підприємства.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів основної частини, висновків, списку використаних джерел (32 джерела) та додатків.

У розділі 1 здійснено аналіз економічної літератури вітчизняних та зарубіжних авторів щодо розкриття сутності оборотних активів підприємств. Охарактеризовано класифікацію та особливості управління основними видами оборотних активів підприємства та нормативно–правове регулювання управління оборотними активами підприємств.

У розділі 2 здійснено аналіз Організаційної–економічної характеристики підприємства. Також аналіз динаміки, структури та джерел формування оборотних активів підприємства та оцінка ефективності використання оборотних активів та їх вплив на фінансовий стан підприємства.

У розділі 3 розроблено пропозиції щодо удосконалення системи управління оборотними активами підприємства та удосконалення управління дебіторською заборгованістю підприємства на основі вибору джерел її фінансування, а також запропоновані заходи щодо мінімізації операційних та фінансових ризиків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність оборотних активів підприємства, їх склад та джерела формування

У наш час є необхідність забезпечення підприємств оборотними активами. Вони є одними з найважливіших елементів успішного функціонування підприємств. Якщо оборотних активів мало, то підприємство не має змоги виконувати свої зобов'язання в повному обсязі. Виробничий та комерційний процес вимагає вкладання коштів в оборотні активи.

На кожному етапі розвитку як світової, так і української економіки існували різні підходи до визначення терміну «оборотні активи». Зміст цього терміну відображає основну суть ефективного управління оборотними активами.

Поняття «оборотні активи» має велику кількість трактувань як у вітчизняній, так і у закордонній літературі. Відомі вчені-фінансисти М. І. Крупка, О. М. Ковалюк, В. М. Коваленко у своєму підручнику «Фінансовий менеджмент» визначають: «Оборотні активи – частина майна підприємства, втілена в товарно-матеріальних запасах, незавершених розрахунках, залишках грошових коштів, фінансових вкладеннях тощо» [1, с. 161].

Шевченко Н. В. та Мельник С. І. вважають що «оборотні активи – це матеріальні цінності, які обслуговують виробничий та господарський процес, споживаються протягом одного операційного циклу (річного періоду), не мають повторного використання» [2, с. 75].

Сокурєнка В. В. має дві версії терміну оборотних активів «оборотні активи – це грошові ресурси, які вкладені у виробничі фонди й фонди обігу для забезпечення безперервного виробництва й реалізації продукції. З іншого, –

оборотні активи – це активи, які протягом одного виробничого циклу або одного року можуть бути перетворені в кошти» [3, с. 188].

Науковець Крупка Я.Д зазначає, що « Необоротними активами є активи, період корисного використання яких перевищує один рік.» [4, с. 35].

Цибульська Е.І. вважає що «оборотні активи це грошові кошти, які є короткостроковими фінансовими вкладення і які складаються з дебіторська заборгованість, матеріально-виробничі запаси» [5, с. 27].

Згідно з П(С)БО 2 «Баланс», оборотні активи – це грошові кошти та їх еквіваленти, не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи 12-тьох місяців з дати балансу [6, ст. 1].

Відповідно до МСФЗ оборотні активи є цінностями, які використовуються підприємством протягом одного року або операційного циклу, якщо він не перевищує один календарний рік. Відповідно до п. 66 МСБО (IAS) 1 «Подання фінансової звітності» підприємство визнає актив поточним, якщо цей актив: може бути реалізованим або спожитим у нормальному операційному циклі; утримується в основному з метою продажу; може бути реалізованим протягом 12 місяців після звітного періоду; є грошовими коштами чи еквівалентами грошових коштів, якщо немає обмежень щодо обміну чи використання цього активу для погашення зобов'язання принаймні протягом 12 місяців після звітного періоду [7 ст. 3].

На сьогоднішній день немає чіткого значення оборотних активів, кожний автор трактує по своєму тому оборотні активи можна вважати, як грошові кошти, які використовуються протягом одного операційного циклу на процес виробництва.

Зарубіжні науковці використовують термін робочий капітал, як вони заявляють це різниця між поточними активами компанії , такими як готівка, дебіторська заборгованість/несплачені рахунки клієнтів, запаси сировини та готової продукції, та її поточними зобов'язаннями, такими як кредиторська заборгованість і борги.

Термін «оборотні активи» пов'язують з оборотним капіталом. Однак незважаючи на різноманітність термінів, економічна суть трактується у вітчизняній та зарубіжній літературі однаково. Оборотні кошти – це сукупність грошових коштів підприємства, необхідних для формування й забезпечення кругообігу виробничих оборотних фондів та фондів обігу. Оборотний капітал – можна розглядати як предмет праці у грошовому еквіваленті, що існує на всіх стадіях кругообігу та який споживається в процесі одного операційного циклу і цілком переносить свою вартість на створений продукт під час виробництва.

Аналіз оборотних активів здійснюють з метою забезпечення такої організації, щоб забезпечити ефективність їх використання. Зазначений аналіз здійснюють за такими напрямками:

- аналіз складу та структури оборотних активів;
- оцінка оптимальності визначеної потреби підприємства в оборотних активах;
- аналіз джерел формування оборотних активів;
- аналіз оборотності оборотних активів за звітний період;
- аналіз виробничих запасів і дебіторської заборгованості;
- аналіз грошових коштів на підприємстві;
- аналіз збереження та ефективного використання оборотних активів.

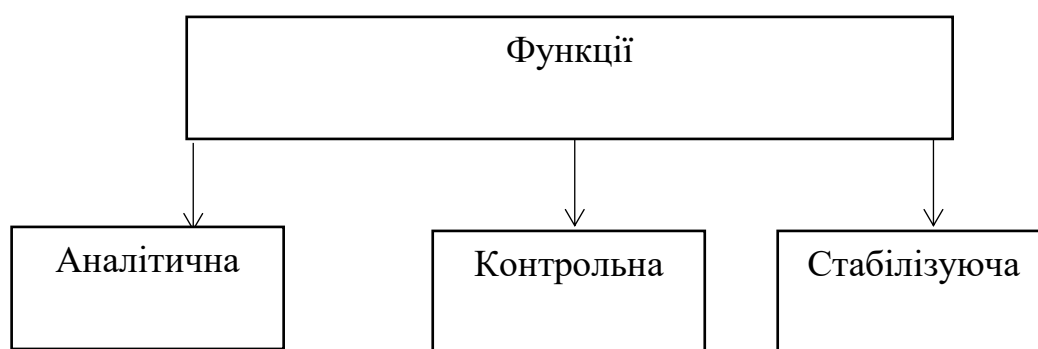

Рисунок 1.1 – Функції управління оборотних активів

Джерело: розроблено автором на основу [8]

Економічний соціолог Adam Hayes досліджуючи структуру оборотних активів виділяє що до їх складу входять:

- Грошові кошти та їх еквіваленти;
- Дебіторська заборгованість;

- Виробничі запаси;
- Поточні фінансові інвестиції [8].

Відповідно до МСБО 7 грошові кошти складаються з готівки в касі і депозитів. Еквіваленти грошових коштів - це короткострокові, високоліквідні інвестиції, які вільно конвертуються у відомі суми грошових коштів і яким притаманний незначний ризик зміни вартості [9 ст. 6].

Дебіторська заборгованість — вартість усіх грошей, належних компанії за товари чи послуги, поставлені чи використані, але ще не оплачені клієнтами, вноситься до поточних активів, якщо очікується, що рахунки будуть оплачені протягом року. Якщо підприємство здійснює продажі, пропонуючи своїм клієнтам довші терміни кредитування, деякі його дебіторські заборгованості можуть не бути включені в рахунок поточних активів.

Виробничі запаси призначено для узагальнення інформації про наявність і рух належних підприємству запасів сировини і матеріалів (у тому числі сировина й матеріали, які є в дорозі та в переробці), будівельних матеріалів, запасних частин, матеріалів сільськогосподарського призначення, палива, тари й тарних матеріалів, відходів основного виробництва [8].

Поточні фінансові інвестиції - це інвестиції на строк, що не перевищує одного року, та які можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент.

Рисунок 1.2 – Джерела формування оборотних активів підприємства.

Джерело: розроблено автором на основі [8].

Основними джерелами формування оборотних активів виступають власні, додатково залученні та позичені кошти підприємства. До власних джерел відносять статутний капітал підприємства, його додатковий капітал та резервний фонд, також сюди відносять цільове фінансування та нерозподілений прибуток. Додатково залучені виступають у формі кредиторської заборгованості та благодійні або інші надходження. До позичених відносяться кредити у формі довгострокових, короткострокових, комерційних та відстрочені податкові зобов'язання.

Як зазначає польська науковець Karolina Szopa «Власний капітал характеризується невизначеним терміном дії, є безпроцентним, є надійним джерелом фінансування, благотворно впливає на фінансову ліквідність суб'єкта господарювання та забезпечує повернення капіталу кредиторів. У разі збитків у компанії вартість власного капіталу зменшується, а в разі банкрутства чи ліквідації вимоги власників реалізуються в останню чергу» [10].

Позиковий капітал є строковим і процентним, є гнучким джерелом фінансування, покращує фінансову ліквідність, водночас ставить підприємство в залежність від кредиторів і обтяжується певним ризиком банкрутства суб'єкта господарювання. У разі банкрутства або ліквідації в першу чергу реалізуються вимоги кредиторів.

Іноземний капітал завжди має зовнішній характер, оскільки це кошти, отримані від третіх осіб, які не є власниками чи акціонерами підприємства. Зовнішній капітал включає різні види кредитів, позик, боргових цінних паперів, лізингу, факторингу, грантів і субсидій.

Наявність лишніх джерел оборотних коштів в компанії сприяє створенню товарно-матеріальних цінностей, які беруть на себе увагу оборотних коштів з підприємницького обороту, зниженню відповідальності за цільовим й правильним використання як власних, так і боргових коштів.

Польський економіст Szymon Machniewski зазначає, що майно підприємства, яке відображається в активі балансу, має джерела фінансування. Ці джерела називаються капіталом, або коштами, або пасивами. Вони повинні дорівнювати активам компанії.

Під основним капіталом розуміється майно, яке засновники внесли до нього в грошовій або натуральній формі при створенні підприємства або в процесі його розвитку. Резервний капітал відображатиме еквівалент активів, отриманих від прибутку, отриманого компанією [11].

Джерела формування оборотних коштів важливі для підприємств. Покриття їх виключно тільки за рахунок власних коштів в більшості є практично неможливим. Ефективність роботи компаній за рахунок власних джерел спадає через обмеженість їх обсягів. Досвід говорить, що у більшості випадків дієвість використання боргових засобів виявляється вищою, ніж власних. В цих умовах основною метою управління процесом формування оборотних коштів стає забезпечення ефективності знаходження боргових засобів.

1.2 Класифікація та особливості управління основними видами оборотних активів підприємств

Класифікація оборотних активів є необхідною для правильного визначення впливу оборотних активів на фінансовий стан підприємства та забезпечення ефективного управління ресурсами. Класифікація постійно змінюється через нові дослідження класифікації оборотних активів. Вчені, по-різному виділяють класифікаційні ознаки оборотних активів. Треба зазначити, що існують численні підходи до класифікації оборотних активів у сучасній економічній науці.

Першою класифікаційною ознакою оборотних активів є *за характером джерел фінансування*:

- Валові оборотні активи це вся сума оборотних активів, які складаються з власного та позикового капіталу;
- Чисті оборотні активи це оборотні активи які складаються з власного та довгострокового запозиченого капіталу;
- Власні оборотні активи це які складаються виключно з власного капіталу.

За періодом функціонування оборотні активи поділяються:

- Постійну частину оборотних активів це активи які використовуються для підтримки мінімальних потреб безперервного функціонування;
- Змінну частину оборотних активів це ті активи які, які використовуються коли треба потреба в різних періодах.

В залежності від участі в кругообігу:

- Оборотні активи у сфері виробництва це активи, які мають пряме відношення на виробництво підприємства;
- Оборотні активи у сфері обігу вони використовуються у грошовому циклі підприємства.

За видами:

- Виробничі запаси це оборотні, які вказують обсяг вхідних матеріальних потоків, а саме запаси, які підтримують виробничу діяльність компанії [8].
- Запаси готової продукції, що показують точний обсяг матеріальних потоків в формі запасів, які призначенні до реалізації [12 ст. 4].
- Дебіторська заборгованість вказує суму заборгованості підприємства, перед своїми дебіторами по розрахунках за товари, роботи, послуги, видані аванси і т.д.
- Грошові кошти включають не лише залишки грошових коштів в національній та іноземній валюті, а й короткострокові фінансові вкладення, у формі інвестування тимчасово вільних коштів;
- Інші види оборотних активів сюди входять оборотні активи, які не є в складі оборотних активи які були згадані до цього.

За ступенем ліквідності:

- Оборотні активи, повільно реалізуються (запаси готової продукції, сировини, матеріалів);
- Оборотні активи ті, що швидко реалізуються (дебіторська заборгованість, кошти на депозитах);
- Найбільш ліквідні оборотні активи (грошові кошти і короткострокові ринкові цінні папери) [8].

Головна мета управління оборотними активами полягає у створення їх необхідної кількості, досягненні оптимального складу для підтримки функціонування підприємства, а також у забезпеченні використання оборотних активів у господарській діяльності. На визначення мети впливають два фактори. Перший це швидка зміна зовнішнього середовища обумовлюється прийняттям рішень про обсяг всіх складових оборотних активів, які мають забезпечувати безперервність діяльності компанії, підтримуючи достатній рівень ліквідності й платоспроможності. Другий фактор це управління оборотними активами повинно дивитися на забезпечення потенційної змоги компанії отримувати грошові надходження від використання кожної складової.

Також метою може бути забезпечення платоспроможності підприємства, рентабельності продукції та запланованих результатів фінансової діяльності.

Управління оборотними активами повинно передбачати встановлення їх науково-обґрунтованої величини та раціоналізацію тривалості їх обороту. При цьому обґрунтування величини оборотних коштів має здійснюватися у розрізі кожного їх різновиду. А саме, необхідно зосередити найбільшу увагу на тих видах оборотних активів підприємства, які займають значну частку в загальній їх вартості за балансом. В свою чергу, структура оборотних активів є різною у різних підприємств, адже диференціація структури оборотних коштів суттєво залежить від їх галузевої приналежності. Відповідно, оптимальна структура оборотних активів підприємства може відрізнятися у підприємств, які провадять різні види економічної діяльності [13, с. 124].

За міжнародною практикою польські науковці Stanisław Szlązak та Wanda Szlązak зазначають що стратегія фінансування оборотних активів означає визначення конкретного складу джерел їх покриття, який у відповідній пропорції може складатися з постійного та короткострокового капіталу. Розгляд різних альтернативних стратегій фінансування оборотних активів, принаймні такі аспекти повинні бути прийняті до уваги:

- формування відношення постійного капіталу до основних фондів, тобто оборотного капіталу, це співвідношення буде правильним, якщо оборотний капітал буде більше нуля,
- різні компоненти капіталу мають різні витрати, причому вартість капіталу постійна значно вище, ніж короткостроковий капітал,
- реальність очікуваних доходів від продажів та їх регулярність, виражена стабільним грошовим циклом,
- ступінь синхронізації та інтеграції постачання, процесу виробництва, реалізації та стягнення дебіторської заборгованості,
- сезонність виробництва при цілорічному збуті продукту або сезонність збуту при цілорічному виробництві [14].

Отже, така класифікація оборотних активів є необхідною в першу чергу з наукових та методологічних міркувань. Вона надає можливість впорядкувати знання про природу цих активів та створити правильну структуру обліку, аналізу, контролю та управління ними.

1.3 Методичні підходи до оцінки оборотних активів підприємства

Оцінка активів підприємства є найголовнішим етапом в управлінні активами і ресурсами підприємства, тому що дозволяє встановити їх поточну ринкову вартість і виявити ефективність використання активів.

Рівень і структура активів компанії мають високий вплив на його фінансові результати. Оптимальний розмір окремих складових активів є важливим для підтримки неперервності діяльності компанії. Відповідно, підприємства мають постійно стежити за використанням своїх активів і застосувати заходи для зміни ситуації, якщо виявляються негативні зміни в тенденції активів. Для оцінки активів береться офіційна фінансова та статистична звітність за останні роки. Переважно науковці рекомендують робити оцінку активів за період від 3 до 5 років. Це

дозволяє більш краще моніторити зміни в активах підприємства і визначити їх вплив на фінансовий результат підприємств.

Для оцінки активів підприємства застосовують різні методи, але найрозповсюдженіший є коефіцієнтні методи. Вони базуються на розрахунку окремих показників, які показують ефективність окремих складових активів. При здійсненні оцінки активів підприємства важливим є складання агрегованого балансу, який складається з горизонтального та вертикального аналізу активів. Горизонтальний аналіз дає змогу порівняти зміни в активах протягом аналізованого періоду, тоді як вертикальний аналіз показує структуру активів та їх відношення до загального обсягу активів підприємства.

Вертикальний аналіз використовуються для вивчення структури активів та джерел їх формування розрахунком відсоткової частки статей активів у загальній сумі розділів та до балансу, а саме розрахунок питомої ваги. Основною перевагою є змога порівняти відсоткову структуру показників за досліджуваний період, незалежно від змін їх абсолютних значень. Аналізуючи показники, можна дослідити та зробити висновки, куди було інвестовано майно та які зміни відбулися в його структурі. Зміни в структурі дають можливість дослідити внутрішні зміни, що відбуваються на підприємстві з його активами.

Горизонтальний аналіз складається з порівнянням абсолютних значень показників активів за 2 або більше послідовних періодів, здебільшого на початок та кінці місяців, кварталів або років. Порівняння виконується шляхом вимірювання різниці між показниками у відношенні до абсолютних значень розрахунку абсолютної швидкості зміни і використання відносних показників іншими словами на скільки відсотків або в скільки разів один показник більший або менший за інший, беручи базове значення для. Як підсумок, горизонтальний аналіз дає можливість оцінити зміни в абсолютних та відносних значеннях активів і знайти середній темп зміни відповідного показника.

Аналітика активів підприємства повинна розпочинатися з горизонтального та вертикального аналізу балансу. Вже потім переходити до розрахунку коефіцієнтів та показників, які характеризують ефективність використання активів

підприємства. Оцінка активів проводиться на основі необоротних та оборотних активів. Оцінка необоротних активів призводить до розрахунку показників основних засобів, які мають важливий вплив на виробничу діяльність підприємства.

Оборотні активи є основною складовою сукупних активів підприємства які забезпечують роботу підприємства в цілому. У таблиці 1.1 показано основні показники оцінки оборотності активів.

Таблиця 1.1 – Показники оцінки оборотних активів

Показник	Формула для розрахунку
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	$(\text{Чистий дохід від реалізації продукції}) / (\text{Середня величина оборотних активів})$
Тривалість одного обороту оборотних активів	$(\text{Тп} * \text{середню величину оборотних активів}) / (\text{Чистий дохід від реалізації продукції})$
Коефіцієнт завантаження оборотних активів	$(\text{Середня величина оборотних активів}) / (\text{Чистий дохід від реалізації продукції})$
Зміна обсягів реалізації продукції за рахунок прискорення (уповільнення) оборотності оборотних коштів	$\Delta \text{Вр} = (\text{Коб}_{\text{ЗВ}} - \text{Коб}_{\text{БАЗ}}) * \text{ОА}_{\text{ЗВ}}$
Рентабельність оборотного капіталу	$\text{ROA} = \text{Пр} / \text{ОА}$

Джерело: складено автором на основі [15].

Коефіцієнт оборотності оборотних активів – показує ефективність використання оборотних активів підприємства для отримання доходу. Тривалість одного обороту оборотних активів, допомагає дізнатися скільки часу треба компанії, щоб цілком перетворити свої оборотні активи в грошові кошти. Коефіцієнт завантаження оборотних активів (або коефіцієнт використання оборотних активів) показує, як компанія ефективно використовує свої оборотні активи для збільшення доходу.

Зміна обсягів реалізації продукції за рахунок прискорення (уповільнення) оборотності оборотних коштів характеризує зміну обсягу продукції, яку компанія має можливість реалізувати, якщо вона буде змінювати швидкість обороту своїх оборотних активів. Якщо інші фактори залишаються незмінними, зменшення тривалості обороту оборотних активів допоможе збільшити обсяг реалізації продукції, в результаті чого компанія зможе використати ті ж самі оборотні активи

для більшої кількості операцій. Збільшення тривалості обороту оборотних активів спричинить до зменшення обсягу реалізації продукції. Але, необхідно засначити, що зміна оборотності оборотних коштів може також вплинути на інші фактори структури оборотних активів, це кількість запасів або рівень заборгованості, що також мають впливав на загальну фінансову стійкість компанії. Отже, якщо підприємство захоче змінити тривалості обороту оборотних активів, важливо розглянути всі фактори які можуть вплинути на бізнес.

Кобилецький В. Р Рентабельність власного капіталу (англомовний аналог Return on Equity (ROE) – показник, що вказує, наскільки ефективно використовується власний капітал, тобто скільки прибутку було згенеровано на кожну гривню залучених власних коштів [16].

Показники ліквідності також допомагають проаналізувати оцінку оборотних активів.

Таблиця 1.2 – Показники ліквідності підприємства

Показник	Формула для розрахунку	Рекомендоване значення
Величина чистих оборотних активів (власні оборотні кошти, робочий, функціонуючий капітал)	Оборотні активи-короткострокові зобов'язання	> 0, збільшення
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$(\text{Грошові кошти} + \text{Поточні фінаносі інвестиції}) / (\text{Короткострокові пасиви})$	20%(0,2) і більше
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$(\text{Оборотні активи-запаси}) / (\text{Короткосткові пасиви})$	1 і більше
Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності (покриття)	$(\text{Оборотні активи}) / (\text{Короткострокові пасиви})$	> 1-3
Коефіцієнт маневрування чистих оборотних активів	$(\text{Грошові кошти}) / (\text{Величина чистих оборотних активів})$	Збільшення

Джерело: складено автором на основі [15].

Досліджуючи показники таблиці 1.4, видно що величина чистих оборотних активів розраховується як різниця суми оборотними активами і короткостроковими зобов'язаннями компанії. Це показує яка частина активів, залишається після виконання зобов'язань у короткостроковому періоді. Коефіцієнт абсолютної ліквідності відноситься до показників фінансової стійкості компанії і показує її

здатність виконувати невідкладні зобов'язання. Коефіцієнт вимірює співвідношення між грошовими активами і поточними зобов'язаннями підприємства.

Коефіцієнт швидкої ліквідності, показує здатність компанії ліквідувати свої невідкладні зобов'язання, сюди входять короткострокові зобов'язання, без необхідності продажу запасів або інших необоротних активів.

Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності показує здатність компанії ліквідувати свої поточні зобов'язання за допомогою своїх поточних активів. Коефіцієнт маневрування чистих оборотних активів, показує ефективність використання чистих оборотних активів підприємством. Він пояснює скільки разів компанія зробить оборот чистих оборотних активів протягом аналізованого періоду.

Оцінюючи активи компанії важливим є перевірка на дотримання золотого правила фінансування та балансу тому що компанія повинна дотримуватися правил, вони показують що підприємство є високоліквідним та платоспроможним.

Приймак С.В зазначає що золоте правило фінансування можна назвати ще золотим банківським правилом, або правилом узгодженості (конгруентності, паралельності) термінів. За цим правилом фінансовий капітал повинен бути використаний на термін, не менший від того, на який даний капітал заморожується в необоротних та оборотних активах підприємства [15].

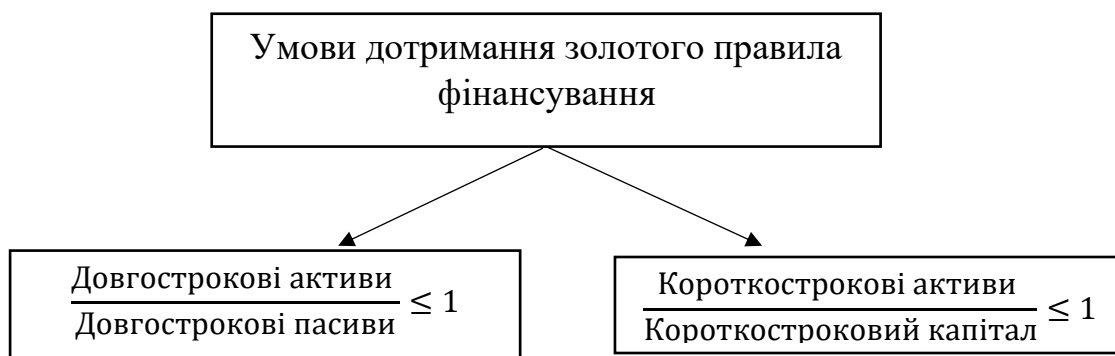

Рисунок 1.3 – Умови дотримання золотого правила фінансування

Джерело: складено автором на основі [15].

Невідповідність між витратами та доходами може призвести до фінансових труднощів, включаючи зростання заборгованості. Для забезпечення фінансової

стабільності необхідно ретельно вести фінансовий облік, планувати витрати та інвестиції, а також періодично переглядати бюджет для оцінки його відповідності фінансовим цілям і стратегіям. Перевірка дотримання підприємством золотого правила балансу свідчить про ефективне управління активами та досягнення високого рівня ліквідності. У науковій літературі виділяють два правила для забезпечення золотого балансу.

Для кращої оцінки активів підприємства проводиться перевірка балансу на ліквідність. Це дає зрозуміти, чи підприємство є платоспроможним і прибутковим чи може воно створювати значні доходи через свою діяльність або чи потрібно провести певні зміни та покращення. Баланс є ліквідним, якщо виконані всі вимоги у які показані у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Умови абсолютно ліквідного балансу

А	Активи		Пасиви	П
A1	Грошові кошти та короткострокові фінансові вкладення	$\geq$	Поточні зобов'язання за розрахунками	П1
A2	Готова продукція товари, дебіторська заборгованість, термін оплати якої не настав	$\geq$	Позикові кошти короткострокового характеру	П2
A3	Сировина, МШП, дебіторська заборгованість строк оплати якої минув, незавершене виробництво	$\geq$	Позикові кошти довгострокового характеру	П3
A4	Необоротні активи	$\leq$	Зобов'язання перед власниками по формуванню власного капіталу	П4

Джерело: складено автором на основі [15].

Баланс компанії вважається повністю ліквідним, якщо грошові кошти та короткострокові фінансові вкладення більші або дорівнюють поточним зобов'язанням за розрахунками. Готова продукція, товари та дебіторська заборгованість, строк оплати якої не настав, мають бути більші або дорівнювати короткостроковим позиковим коштам. Сировина, МШП, дебіторська заборгованість із простроченим терміном оплати та незавершене виробництво перевищують або дорівнюють довгостроковим позиковим коштам, а необоротні активи є меншими або дорівнюють зобов'язанням перед власниками щодо формування власного капіталу. За дотримання цих умов баланс підприємства

вважається абсолютно ліквідним і свідчить про високу ефективність функціонування підприємства.

Після аналізу методів та оцінки оборотних активів перейдемо до аналізу динаміки активів всіх підприємств по Україні.

Таблиця 1.4 – Структурно-динамічний аналіз активів підприємств України за 2019–2022 роки

	2020 р.		2021 р.		2022 р.	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Необоротні активи	5312301379,2	41,9%	5650750253,2	40,2%	5622236882,4	38,4%
Оборотні активи	7360593624,4	58,1%	8411902475,0	59,8%	9024337965,0	61,6%
Баланс	12682480085,0	100%	14070487840,4	100%	14654653024,4	100%

Джерело: розроблено автором на основі [17].

Частка необоротних активів зменшилися з 2022 по 2022 рр. на 3,5%, а оборотні активи зросли на 3,5%. Оборотні активи займають більшу частку в балансі підприємств ніж необоротні. Необоротні активи зросли на 777723940,8 тис. грн або на 13,8%. Оборотні активи зросли з 2022 по 2022 рр. на 10,8%, потім з 2020 по 2021 рр. зросли на 14,3%, а з 2021 по 2022 рр. на 7,3%. В загальному оборотні активи зросли з 2020 по 2022 рр. 26,4% або на 2384055593,4 тис. грн. Сам баланс зріс на 21,6% або на 3159677595,7 тис. грн

Таблиця 1.5 – Динаміка питомої ваги оборотних активів за галузями економіки України за 2019-2022 роки, %

Галузь	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5
Сільське, лісове та рибне господарство	9,7%	9,7%	10,4%	10,8%
Промисловість	28,4%	29,4%	31,2%	31,0%
Будівництво	2,2%	2,3%	2,0%	1,8%
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	5,2%	5,0%	4,7%	4,8%
Тимчасове розміщування й організація харчування	0,5%	0,5%	0,4%	0,3%
Інформація та телекомунікації	1,8%	1,7%	1,6%	1,4%
Фінансова та страхова діяльність	2,3%	2,2%	2,6%	2,8%

Продовження таблиці 1.5

1	2	3	4	5
Операції з нерухомим майном	6,3%	6,2%	5,6%	5,4%
Фінансова та страхова діяльність	2,3%	2,2%	2,6%	2,8%
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	0,5%	0,4%	0,5%	0,5%
Професійна, наукова та технічна діяльність	7,1%	6,5%	6,5%	5,9%
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	3,7%	3,5%	2,8%	2,5%
Освіта	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	0,8%	1,3%	1,4%	1,5%
Надання інших видів послуг	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%
Усього	100%	100%	100%	100,0%

Джерело: розроблено автором на основі [17].

Найбільшу частку оборотних активів за галузями економіки займає промисловість. У 2019 і 2020 роках частка промисловості становила відповідно 28,4% та 29,4%, а у 2021 і 2022 роках 31,2% та 31,0%. З 2019 по 2021 рік частка зросла на 1,4%, а з 2021 зменшилась на 0,2% і частка промисловості за 2022 рік становить 31%. Далі йде транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність їхні частки становлять відповідно у 2019 році 10,2%, 2020 рік 11,9%, у 2021 році 9,2%, а у 2022 році 8,3%. З 2020 по 2022 рр. відбувся спад на 3,6%.

Таблиця 1.6 – Динаміка структури оборотних активів за 2019-2022 роки, %

	2019 р	2020 р	2021р	2022 р	2020/2019	2021/2020	2022/2021	2022/2019
Запаси	24,5%	23,6%	24,9%	24,8%	0,5%	1,3%	-0,1%	0,35%
Поточні біологічні активи	0,4%	0,4%	0,4%	0,5%	0,0%	0,0%	0,1%	0,06%
Дебіторська заборгованість	61,3%	60,8%	60,6%	60,2%	-0,7%	-0,2%	-0,4%	-1,12%
Поточні фінансові інвестиції	2,4%	3,3%	2,3%	2,1%	0,0%	-1,0%	-0,3%	-0,28%
Грошові кошти та їх еквіваленти	7,0%	7,4%	7,5%	8,0%	0,5%	0,1%	0,5%	1,04%
Витрати майбутніх періодів	1,1%	1,0%	0,7%	0,7%	-0,3%	-0,2%	0,0%	-0,35%
Інші оборотні активи	3,4%	3,5%	3,5%	3,7%	0,1%	0,0%	0,2%	0,30%
Оборотні активи	100%	100%	100%	100%	X	X	X	X

Джерело розроблено автором на основі [17].

Дебіторська заборгованість займає перше місце у структурі оборотних активах. З 2022 по 2019 рр. їхня частка знизилася на 1,1%. У 2019 році 61,3%, у 2020 році 60,8%, у 2021 році 60,6%, а у 2022 році 60,2%. Далі йдуть запаси, вони зросли на 0,35%. З 2019 по 2022 рр. їхня частка становила відповідно 24,5%, 23,6%, 24,9% та 24,8%. Інші оборотні активи зросли на 0,3%. Їх частка у 2022 році становить 2,7%. Найменшу частку займають поточні біологічні активи та витрати майбутніх періодів. У 2022 році становлять 0,5% становлять поточні біологічні активи, а витрати майбутніх періодів становлять 0,7%.

Отже, як висновок можемо сказати, що для оцінки ефективності використання активів підприємства, застосовуються різні методи в залежності від специфіки діяльності підприємства. Ключові та найефективніші ми навели в цьому розділі бакалаврської роботи.

Висновок до розділу 1

Оборотні активи є важливою складовою кожного підприємства. Оборотні активи це грошові кошти, які використовуються протягом одного операційного циклу.

Оборотні активи класифікують за різними ознаками. Вони поділяються за джерелами фінансування: валові, чисті та власні оборотні активи. За періодом функціонування на постійну та змінну частину оборотних активів. В залежності від участі в кругообігу: оборотні активи у сфері виробництва та оборотні активи у сфері обігу. *За видами:* виробничі запаси, запаси готової продукції, дебіторська заборгованість, грошові кошти та інші види оборотних активів. *За ступенем ліквідності:* активи, які повільно реалізуються, активи ті, що швидко реалізуються та найбільш ліквідні оборотні активи.

Для оцінки оборотних активів використовують горизонтальний та вертикальний аналіз фінансових звітів компанії. Горизонтальний аналіз дозволяє порівнювати обсяги оборотних активів протягом декількох звітних періодів, щоб виявити їхні зміни в часі. Це допомагає аналізувати тенденції у розвитку компанії та виявляти потенційні проблеми або можливості.

Вертикальний аналіз, з іншого боку, полягає у порівнянні оборотних активів з іншими показниками фінансового стану компанії, такими як загальна активність чи виручка. Цей метод дозволяє встановити частку оборотних активів у відсотках від загальної суми активів або у відсотках від виручки. Такий аналіз допомагає зрозуміти, наскільки ефективно компанія використовує свої оборотні активи в контексті загальної діяльності.

До основних показників оцінки оборотних активів відносять:

- Коефіцієнт оборотності оборотних активів;
- Тривалість одного обороту оборотних активів;
- Коефіцієнт завантаження оборотних активів;
- Зміна обсягів реалізації продукції за рахунок прискорення (уповільнення) оборотності оборотних коштів;
- Рентабельність оборотного капіталу.

Також використовують коефіцієнти ліквідності, а саме: коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності (покриття).

Ще одним з важливим показником оціни оборотних активів є ліквідність балансу - це важливий показник фінансової стійкості та ефективності управління оборотними активами компанії. Ліквідність балансу дозволяє компанії мати достатній обсяг грошових коштів та легко реалізовувати оборотні активи, щоб вчасно виконувати фінансові зобов'язання, такі як сплата поставщикам чи погашення кредитів.

Аналізуючи структуру активів підприємств України, можна сказати що частка оборотних активів більша, за необоротні активи. Їх відношення у структурі активів це 60/40. У структурі оборотних активів найбільше місце займає дебіторська заборгованість її частка найбільша і складає 60%. Також запаси займають 2 місце їхня частка 20%.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА СТАНУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ

2.1 Організаційно–економічна характеристика підприємства та ефективність його діяльності

ТОВ «Lifecell» — український оператор електронних комунікацій, що надає послуги мобільного зв'язку та передачі даних на базі швидкісного інтернету. Компанія пропонує зручні та вигідні тарифи і послуги для користувачів «розумних пристроїв». ТОВ «Lifecell» належить Turkcell — найбільшому турецькому постачальнику конвергентних телекомунікаційних і технологічних послуг. Акції Turkcell котируються на Нью-Йоркській фондовій біржі (NYSE) та турецькій фондовій біржі Borsa Istanbul (BIST).

У своїй діяльності ТОВ «Lifecell» керується принципом відповідального бізнесу. Компанія активно здійснює заходи для збереження навколишнього середовища, сприяє розвитку інклюзивного суспільства, протидіє шахрайству та корупції, інвестує у розвиток української технологічної освіти і приділяє особливу увагу боротьбі з пандемією COVID-19.

Підприємство діє згідно Статуту, засноване в 2004 році засновником є Turkcell.

До цифрового портфоліо ТОВ «Lifecell» входять такі продукти: багатофункціональний месенджер BiP; захищене хмарне сховище lifebox; мобільний платіжний сервіс; застосунки Журнали, TV+, Lifecell music; портали «Дитячий світ», Kidster, BeFit, Men's live, Be Woman тощо.

Фінансова звітність підприємств є важливим інструментом для розуміння фінансового стану та результативності діяльності підприємства. Звітність надає інформацію про фінансове становище підприємства на певний момент часу,

включаючи активи, зобов'язання, капітал та фінансові результати. Також вона дозволяє порівняти доходи з витратами, що допомагає визначити рівень рентабельності підприємства та допомагає виявити потенційні фінансові ризики, такі як низька ліквідність, заборгованість або недостатня рентабельність. Це дозволяє керівництву своєчасно реагувати на проблеми та розробляти стратегії їх управління.

Звіт про фінансові результати, у висновку є цінною складовою фінансового аналізу підприємства. Він надає повний аналіз фінансового стану, та показує тенденції та розробляти стратегії для досягнення стабільності та успіху.

Головною задачею створення звіту про фінансові результати є надання користувачам всієї, правдивої та точної інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності підприємства за звітний період.

У сучасних умовах чистий прибуток є ключовим економічним показником, що відображає розвиток підприємства. Постійне зростання чистого прибутку служить джерелом фінансування для розширення виробництва, виплати дивідендів, створення резервних фондів та задоволення соціальних і матеріальних потреб працівників. Чистий прибуток є найважливішим показником для оцінки виробничої та фінансової діяльності підприємства, оскільки він демонструє рівень його активності та фінансового здоров'я, а також ефективність управління. Він також є одним із основних джерел збільшення капіталу підприємства.

Таблиця 2.1 – Динаміка показників фінансової звітності компанії ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 роки, тис. грн

Статті балансу	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення (+/-)		
				2021/2020	2022/2021	2022/2020
1	2	3	4	5	6	7
Чистий дохід від реалізації	6 835 816	8 482 687	9 411 748	1 646 871	929 061	2 575 932
Собівартість реалізації	5 076 862	5 749 336	6 287 636	672 474	538 300	1 210 774
Валовий прибуток	1 758 954	2 733 351	3 124 112	974 397	390 761	1 365 158
Адмін.витрати	264 563	283 242	314 356	18 679	31 114	49 793
Витрати на збут	713 096	840 227	856 033	127 131	15 806	142 937

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5	6	7
Інші опер.витрати	11 097	14 891	61 649	3 794	46 758	50 552
Фін.результат від опер.діяльності	770 198	1 594 991	1 892 074	824 793	297 083	1 121 876
Інші фін.доходи	80 133	41 967	276 284	- 38 166	234 317	196 151
Інші доходи	62 415	18 421	45 677	- 43 994	27 256	- 16 738
Фін.витрати	852 602	875 640	926 119	23 038	50 479	73 517
Інші витрати	53 186	27 687	99 812	- 25 499	72 125	46 626
Фінансовий результат до оподаткування	6 958	752 052	1 188 104	745 094	436 052	1 181 146
Витрати з податку на прибуток	2 581 704	-141 197	-215 835	- 2 722 901	- 74 638	- 2 797 539
Чистий фінансовий результат прибуток	2 588 662	610 855	972 269	- 1 977 807	361 414	- 1 616 393

Джерело розроблено автором на основі [18].

У 2020 році чистий прибуток склав 2 588 662 тис. грн, хоча в наступних роках він значно зменшився. Такий прибуток у 2020 році пояснюється тим що в тому році витрати на прибуток були чистими відстроченими податковими активами/(зобов'язаннями). Натомість протягом досліджуваного періоду відбулося незначне зростання чистого доходу від реалізації від 24% у 2020 році до 27% у 2022 році. Валовий прибуток з 2020 по 2022 роки зріс на 1 365 158 тис. грн (44%). Натомість в 2022 уповільнюється зростання валового прибутку до 14% з урахування того що чистих дохід від реалізації збільшився лише на 11%. Разом з тим зріс фінансовий результат від операційної діяльності на 59%(1 121 876 тис. грн) і у 2020-2021 році темпи цього росту склали 107% (824 793 тис. грн), а у 2022 році спостерігається уповільнення зростання цього показника до 19% (297 083 тис. грн), проти попереднього періоду. Враховуючи швидке зростання адміністративних витрат на 11%(31 114 тис. грн) та інших операційних витрати на 314%(46 758 тис. грн). Це в своє чергу вплинуло на фінансовий результат до оподаткування, який протягом досліджуваного періоду зменшився на - 2 797 539 тис. грн. Натомість

чистий фінансовий результат зменшується на 166%, що негативно впливає на фінансову діяльність підприємства.

Таблиця 2.2 – Відносне відхилення показників фінансової звітності компанії ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 роки, %

Статті балансу	Відхилення,%		
	2021/2020	2022/2021	2022/2020
Чистий дохід від реалізації	24%	11%	27%
Собівартість реалізації	13%	9%	19%
Валовий прибуток	55%	14%	44%
Адмін.витрати	7%	11%	16%
Витрати на збут	18%	2%	17%
Інші опер.витрати	34%	314%	82%
Фін.результат від опер.діяльності	107%	19%	59%
Інші фін.доходи	-48%	558%	71%
Фін.витрати	3%	6%	8%
Інші витрати	-48%	261%	47%
Фін.результат до оподаткування	10708%	58%	99%
Витрати з податку на прибуток	-105%	53%	1296%
Чистий фін.результат прибуток	-76%	59%	-166%

Джерело розроблено автором на основі [18].

Чистий дохід від зріс з 2020 по 2021 рр. на 24%, з 2021 по 2022 рік відбувся невеликий ріст на 11%, а в загальному з 2020 по 2022 роки зріс на 27% Валовий прибуток з 2020 по 2022 роки зріс на 44%. Фінансовий результат до оподаткування зріс на 99%. Чистий фінансовий результат з 2020 по 2022 рр. зменшився на 166%.

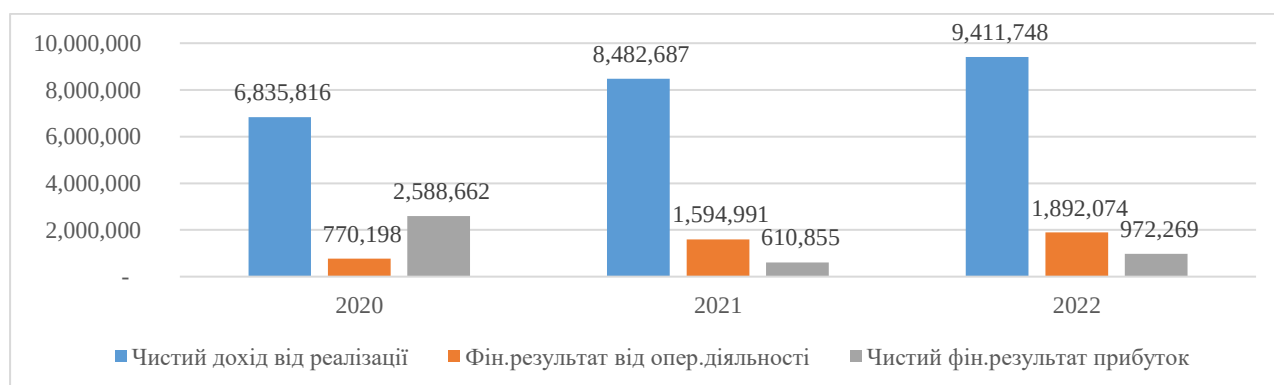

Рисунок 2.1 – Динаміка фінансового результату від операційної діяльності та прибутку, тис. грн

Джерело розроблено автором на основі [18].

Проаналізувавши рисунок 2.1 можна зробити висновок що фінансовий результат, а саме прибуток залежить від чистого доходу від реалізації та від операційної діяльності підприємства. Як ми можемо бачити хоч у 2020-2021 роки прибуток зменшився на 1 977 807 тис. грн, але чистий дохід та фінансовий результат від операційної діяльності виросли відповідно на 1 646 871 тис. грн та 824 793 тис. грн. З 2021 по 2022 роки прибуток зріс, так само як і чистий дохід та фінансовий результат від операційної діяльності. В загальному прибуток зменшився на 1 616 393 тис. грн, але чистий дохід зріс на 2 575 932 тис. грн, а фінансовий результат від операційної діяльності на 1 121 876 тис. грн.

Таблиця 2.3 – Показники рентабельності підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 роки, %

Показник	2020р. %	2021р. %	2022р. %	Рекомендоване значення
Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування	0,04	4,3	6,3	Збільшення
Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком	15,53	3,49	5,14	Збільшення
Рентабельність власного капіталу	33,74	7,37	10,5	Збільшення
Рентабельність виробничих фондів	143,61	27,02	13,95	Збільшення
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	11,43	18,98	20,76	Збільшення
Період окупності капіталу	6,4	28,6	19,5	Зменшення
Період окупності власного капіталу	2,96	13,56	9,52	Зменшення

Джерело розроблено автором на основі [18].

У 2020 році рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування склала 0,04% внаслідок дуже низького рівня прибутку, але за досліджуваній період цей показник засвідчує зростання до 6,3%, що засвідчує підвищення ефективності управління підприємством. Натомість рентабельність капіталу за чистим прибутком зменшилася в три рази з 15,53% у 2020 році до 5,14% у 2022 році.

Рентабельність власного капіталу має теж негативну динаміку і зменшується від 33,34% у 2020 році до 10,5%

Рентабельність виробничих фондів зменшилась в аналізованому періоді з 143,61% до 13,95% на 129,66%. Рентабельність реалізованої продукції за

прибутком від реалізації зросла на 9,33%, що є позитивним явищем для підприємства.

Період окупності капіталу зріс до 28,6% у 2021 році, що на 22,2% більше за 2020 рік. За досліджуваний період цей показник зріс на 13,1% що є негативним явищем для підприємства. Натомість період окупності власного капіталу також зростає від 2,96% у 2020 році до 9,52% у 2022 році. Це означає що компанія має проблеми з окупності власного капіталу.

2.2 Аналіз динаміки, структури та джерел формування оборотних активів підприємства

В аналізі фінансового стану підприємства ТОВ «Lifecell» велике значення має оцінка динаміки, структури та джерел формування оборотних активів. У даному розділі проводитиметься детальний аналіз руху оборотних активів ТОВ «Lifecell», їхньої зміни протягом періоду та впливу цієї динаміки на загальний фінансовий стан підприємства. Важливим аспектом буде вивчення структури оборотних активів, а саме, їхнього розподілу за різними складовими та групами. Крім того, в рамках цього розділу буде проведено аналіз джерел формування оборотних активів ТОВ «Lifecell». Це дозволить визначити, з яких джерел здійснюється фінансування оборотних активів та який вплив це має на фінансову стійкість та ефективність підприємства.

Таблиця 2.4 – Динаміка структури активів компанії ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 роки, %

	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2020%	2021%	2022%
Необоротні активи	15 584 295	15 783 279	14 967 831	93%	90%	79%
Оборотні активи	1 085 094	1 701 884	3 963 159	7%	10%	21%
Баланс	16 669 389	17 485 163	18 930 990	100%	100%	100%

Джерело розроблено автором на основі [18].

Необоротні активи складають основну частину балансу підприємства. Так у 2020 році частка була найбільшою відповідно 93%, потім у 2021 році знизилася до

90% і вже у 2022 році знизилася до 79%. Частка оборотних активів зросла протягом трьох років з 7% у 2020 році до 21% у 2022 році. Це вказує на збільшення ліквідності підприємства та, можливо, зростання оборотності капіталу. Збільшення оборотних активів може бути пов'язане зі збільшенням запасів, оборотних коштів або збільшенням дебіторської заборгованості.

Таблиця 2.5 – Динаміка складу оборотних активів на підприємстві ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 роки, тис. грн

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення, тис. грн	Темп росту, %
				2022/2020	2022/2020
Запаси	18 026	22 607	69 717	51 691	76,14%
Дебіторська заборгованість	287 490	302 772	655 433	367 943	56,14%
Грошові кошти та їх еквіваленти	109 952	1 357 685	1 745 813	1 635 861	93,70%
Інші оборотні активи	19 550	18 810	28 018	8 468	30,22%

Джерело розроблено автором на основі [18].

Дебіторська заборгованість зросла з 2020 по 2021 роки на 15 282 тис. грн або на 5,32%. Це є негативною динамікою і означає що компанія зменшила темп виробництва. Але з 2021 по 2022 роки вони зросли на 352 661 тис. грн, що несе негативних наслідок. У загальному в період 2020-2022 років вони зросли на 367 493 тис. грн. Запаси зросли у 2020 році вони становили 18 026 тис. грн, у 2021 році 22 607 тис. грн, а у 2022 році 69 717 тис. грн. З 2020 по 2022 роки запаси зросли на 76,14% або на 51 691 тис. грн.

Грошові кошти та їх еквіваленти з 2020 по 2021 зросли дуже сильно на 1134,80% або на 1 247 733 тис. грн і вже у 2021 році становили 1 357 685 тис. грн. У 2022 році вони були 1 745 813 тис. грн і порівняно з минулим роком зросли на 388 128 тис. грн. У загальному грошові кошти зросли на 1 635 861 тис. грн. Інші оборотні активи зросли з 2020 по 2022 роки на 143,31% або на 8 468 тис. грн.

Грошові кошти займають перше місце в структурі оборотних активів, їхнє зростання свідчить що підприємство може накопичувати більше грошових коштів для інвестування для розвитку підприємства. Це може включати в себе придбання нового обладнання, впровадження нових технологій або розширення діяльності. Зростання грошових коштів є позитивним сигналом щодо перспектив розвитку

підприємства та його здатності до інновацій. Накопичення грошових коштів також свідчить про фінансову стабільність підприємства. Грошові резерви використовуються для забезпечення платоспроможності в разі несподіваних витрат або фінансових труднощів. Підприємство може накопичувати грошові резерви як захист від можливих економічних чи ринкових коливань.

На підприємстві ТОВ «Lifecell» запаси складаються з виробничих запасів. Запаси в системі логістики розподіляються на дві категорії: виробничі, які узгоджують неперервність використання ресурсів з нерегулярним надходженням від постачальників, та товарні, які відповідають за збіг інтервалів постачання від постачальників з інтервалами доставки до споживачів. Виробничі запаси поділяються на дві під категорії: запаси, необхідні безпосередньо для виробництва, та транспортні запаси, які утворюються під час транспортування товарів. Товарно-матеріальні запаси склалися переважно з мобільних телефонів, модемів, планшетів, sim-карток та інших запасів.

Таблиця 2.6 – Відношення дебіторської і кредиторської заборгованості підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 роки, тис. грн

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення, тис. грн	Темп росту, %
				2022/2020	2022/2020
Дебіторська заборгованість	287 490	302 772	655 433	367 943	56,14%
Кредиторська заборгованість	2 386 278	2 657 667	3 030 595	644 317	21,26%

Джерело розроблено автором на основі [18].

Найбільші темпи росту дебіторської заборгованості спостерігаються у 2022 році і складають 116, 48% проти 5,32% у 2021 році. Натомість кредиторська заборгованість зростає повільнішими темпами і у 2022 році кредиторська заборгованість зросла лише на 14%. Таким чином спостерігається значний дисбаланс між рівнем дебіторської і кредиторської заборгованості. Протягом всього досліджуваного періоду кредиторська значно перевищує дебіторську, що негативно впливає на рівень платоспроможності підприємства і обумовлює фінансові ризики.

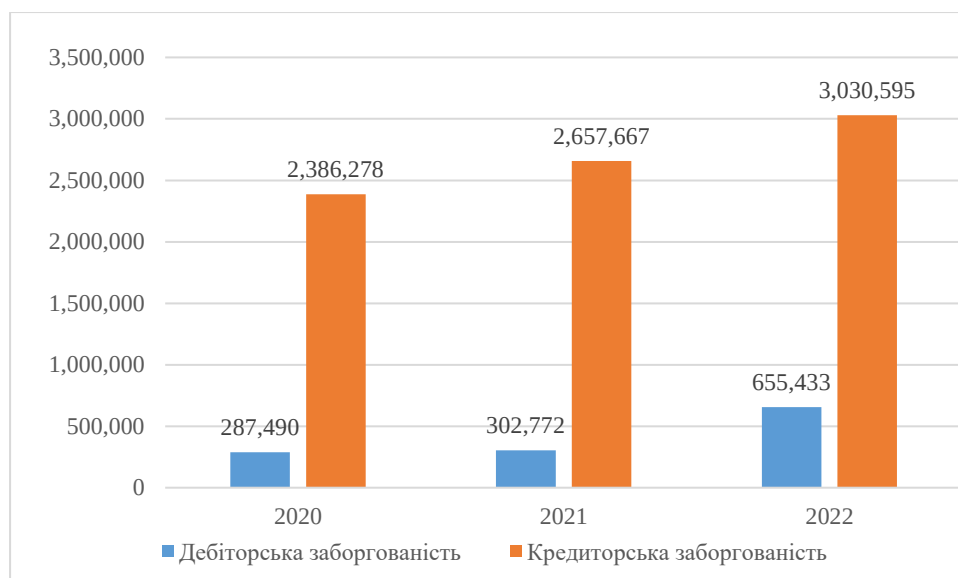

Рисунок 2.2 – Дебіторська і кредиторська заборгованість підприємства ТОВ «Lifecell», тис. грн

Джерело розроблено автором на основі [18].

Збільшення та зменшення дебіторської і кредиторської заборгованості може призвести до поганих наслідків для фінансового стану підприємства. У компанії ТОВ «Lifecell» відбулося зростання обох заборгованостей, що в свою чергу має позитивний характер, бо кредиторська заборгованість переважає дебіторську заборгованість.

Таблиця 2.7 – Динаміка структури пасиву підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр, тис. грн

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2020%	2021%	2022%
Власний капітал	7 672 784	8 283 639	9 255 908	46%	47%	49%
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	3 514 718	4 321 576	3 024 513	21%	25%	16%
Поточні зобов'язання і забезпечення	5 481 887	4 879 948	6 650 569	33%	28%	35%
Баланс	16 669 389	17 485 163	18 930 990	100%	100%	100%

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Власний капітал зростає з 2020 року по 2021 рік він зріс на 610 855 тис. грн з 2021 рік по 2022 рік зріс також на 972 269 тис. грн, а з 2020-2022 рік зріс на 3% або на 1 583 124 тис. грн. Довгострокові зобов'язання і забезпечення спочатку зросли з 2020 по 2021 рік на 806 858 тис. грн або на 4%. У 2021 році їхня частка

була найбільше. У 2022 році вони становлять 3 024 513 тис. грн, що на 490 205 тис. грн менше за 2020 рік. Це зниження пов'язане зі зменшенням довгострокових кредитів банків та інших довгострокових зобов'язань. Поточні зобов'язання і забезпечення зменшилися з 2020 по 2021 рік на -601 939 тис. грн, але з 2021 року вони зросли на 1 770 621 тис. грн і вже у 2022 році становили 6 650 569 тис. грн. Якщо брати 2020 і 2022 рр. то вони зросли на 2% або 1 168 682 тис. грн через зростання поточної кредиторської заборгованості за довгостроковими зобов'язання.

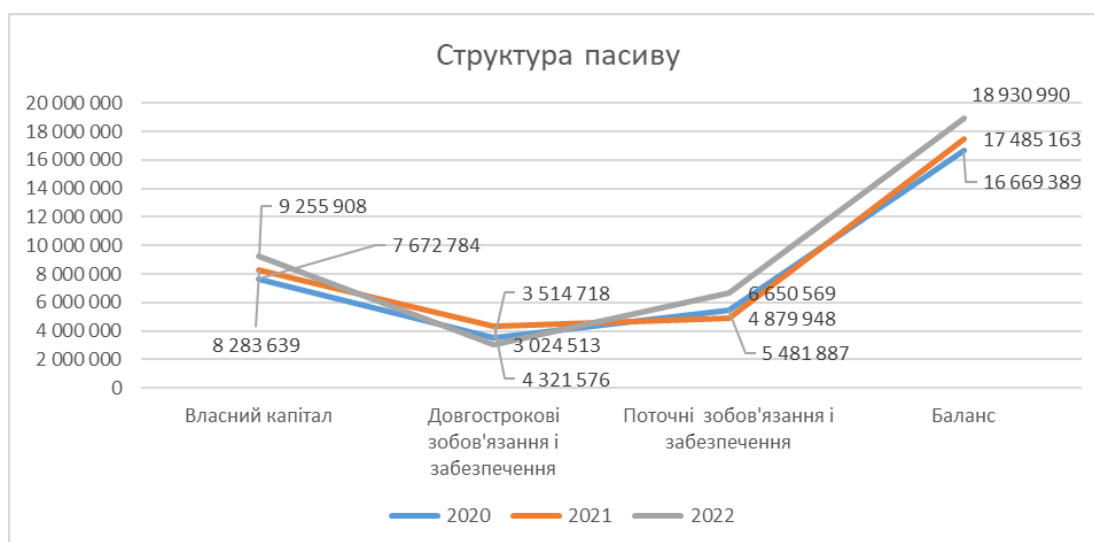

Рисунок 2.3 – Динаміка структури пасиву підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр.

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Таблиця 2.8 – Динаміка складових власного капіталу підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр, тис. грн

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Зареєстрований капітал	12 711 849	12 711 849	12 711 849
Додатковий капітал	9 952 937	9 952 937	9 952 937
Непокритий збиток	- 14 992 022	- 14 381 147	- 13 408 878
Усього за розділом	7 672 784	8 283 639	9 255 908

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Зареєстрований капітал та додатковий капітал залишаються не змінними і становлять 12 711 849 тис. грн та 9 952 937 тис. грн. Підприємство також має непокритий збиток, який перекривається сумою зареєстрованого капіталу та додаткового капіталу. Так власний капітал зростає на 20,63% (1 583 124 тис. грн)

Таблиця 2.9 – Динаміка структури довгострокових зобов'язань і забезпечення підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр, тис. грн

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2020%	2021%	2022%
Довгострокові кредити банків	1 297 487	2 019 690	764 150	8%	12%	4%
Інші довгострокові зобов'язання	1 892 068	1 913 705	1 793 024	11%	11%	9%
Довгострокові забезпечення	325 163	388 181	467 339	2%	2%	2%
Усього за розділом	3 514 718	4 321 576	3 024 513	21%	25%	16%

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Довгострокові зобов'язання і забезпечення у структурі пасиву зменшилися на 5%. Це зменшення відбулося через зниження частки довгострокових кредитів банків, які в свою чергу знизилися на 4% та інших довгострокових зобов'язань на 2%. Частка довгострокових забезпечень зросли на 0,5%.

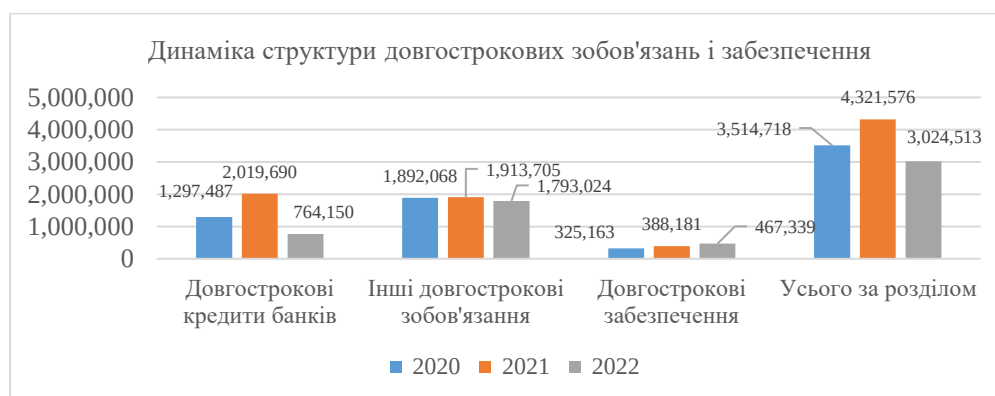

Рисунок 2.4 – Динаміка структури довгострокових зобов'язань і забезпечення підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр.

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Таблиця 2.10 – Динаміка структури поточних зобов'язань і забезпечень підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр, тис. грн

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2020%	2021%	2022%
Короткострокова заборгованість кредитів банку	2 608 156	1 640 925	2 928 609	16%	9%	15%
Поточна КЗ за: довгостроковими зобов'язаннями	372 024	1 420 793	1 611 578	2%	8%	9%
товари, роботи, послуги	1 984 220	1 189 272	1 349 427	12%	7%	7%
розрахунки з бюджетом	49	8 785	48 584	0%	0%	0%
за одержаними авансами	29 985	38 817	21 006	0%	0%	0%
Поточні забезпечення	146 332	156 695	195 240	1%	1%	1%
Доходи майбутніх періодів	326 634	403 314	486 849	2%	2%	3%
Інші поточні зобов'язання	14 487	21 347	9 276	0%	0%	0%
Усього за розділом	5 481 887	4 879 948	6 650 569	33%	28%	35%

Джерело: розроблено автором на основі [18].

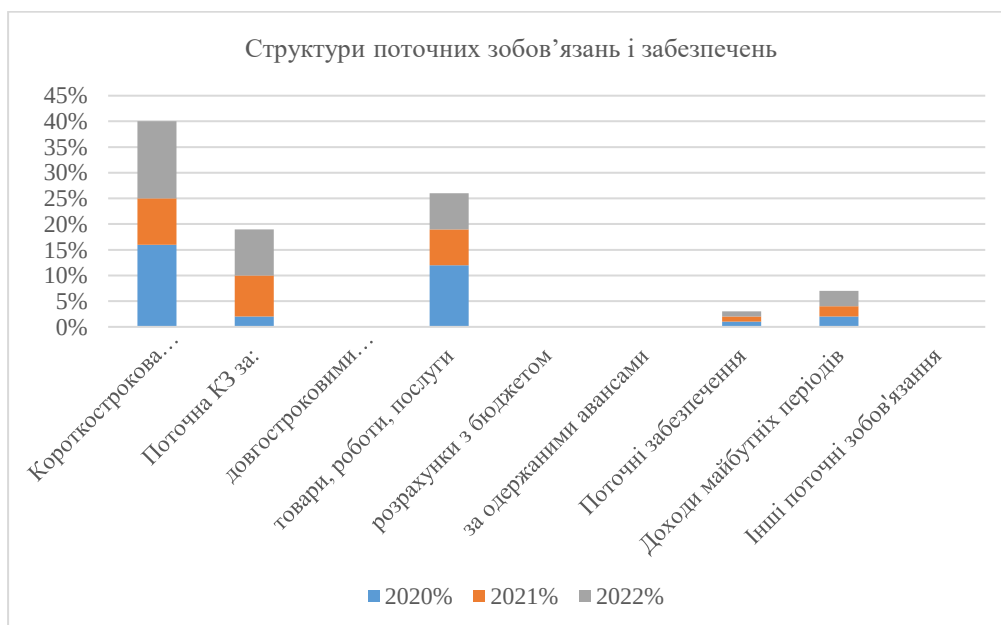

Рисунок 2.5 – Динаміка структури поточних зобов'язань і забезпечень підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр, тис. грн

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Поточні зобов'язання і забезпечення займають друге місце в структурі пасиву, їхня частка зросла на 2%. Це відбулося через зниження короткострокової заборгованості кредитів банку на 1% та зростання поточної кредиторської заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями на 7%. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги спали на 5%, також спали за одержаними авансами на 0,07%. Частка інших поточних зобов'язань зменшалася на 0,04%.

Поточні забезпечення і доходи майбутніх періодів зросли відповідно на 0,15% та 0,61%.

Таблиця 2.11 – Динаміка складових поточних зобов'язань і забезпечення підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр, тис. грн

Поточні зобов'язання і забезпечення	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення,%		
				2021/2020	2022/2021	2022/2020
Короткострокова заборгованість кредитів банку	2 608 156	1 640 925	2 928 609	-37,08%	78,47%	10,94%
Поточна КЗ за: довгостроковими зобов'язання	372 024	1 420 793	1 611 578	281,91%	13,43%	76,92%
товари, роботи, послуги	1 984 220	1 189 272	1 349 427	-40,06%	13,47%	-47,04%
розрахунки з бюджетом	49	8 785	48 584	17828,57%	453,03%	99,90%
за одержаними авансами	29 985	38 817	21 006	29,45%	-45,88%	-42,74%
Поточні забезпечення	146 332	156 695	195 240	7,08%	24,60%	25,05%
Доходи майбутніх періодів	326 634	403 314	486 849	23,48%	20,71%	32,91%
Інші поточні зобов'язання	14 487	21 347	9 276	47,35%	-56,55%	-56,18%
Усього за розділом	5 481 887	4 879 948	6 650 569	-10,98%	36,28%	17,57%

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Поточні зобов'язання ТОВ «Lifecell» зросли на 17,57% або на 1 168 682 тис. грн, та складають у 2022 році 6 650 569 тис. грн, в основному за рахунок збільшення короткострокової заборгованості кредитів банку на 320 453 тис. грн або на 10,94% та кредиторської заборгованості за довгостроковими зобов'язання які зросли на 76,92%, та становлять у 2022 році 1 611 578 тис. грн. Зросли також поточні забезпечення та доходи майбутніх періодів на 48 908 тис. грн та 160 215 тис. грн, або на 25,05% та 32,91% відповідно. Відбулися зменшення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 634 793 тис. грн, за одержаними авансами на 8 979 тис. грн, інші поточні зобов'язання зменшилися на -5 211 тис. грн.

2.3. Оцінка ефективності використання оборотних активів та їх вплив на фінансовий стан підприємства

Показники оборотності оборотних коштів підприємства розраховуються для оцінки ефективності використання оборотних активів, таких як готівка, товари на складі, дебіторська заборгованість, інші поточні активи, які зазвичай можна конвертувати у грошові кошти протягом короткого періоду (зазвичай менше року).

Таблиця 2.12 – Показники оборотності оборотних коштів підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 роки

Роки	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Рекомендоване значення
Оборотність активів (обороті)	0,41	0,49	0,50	Збільшення
Коефіцієнт оборотності обігових коштів (обороті)	6,30	4,98	2,37	Збільшення
Період одного обороту обігових коштів (днів)	57	72	152	Зменшення
Коефіцієнт оборотності запасів (обороті)	335,88	304,01	106,98	Збільшення
Період одного обороту запасів (днів)	1	1	3	Зменшення
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (обороті)	23,78	28,02	14,36	Збільшення
Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	15	13	25	Зменшення
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (оборотів)	1,25	1,74	1,42	Збільшення
Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	289	207	254	Зменшення
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (оборотність)	0,89	1,02	1,02	Збільшення

Джерело розроблено автором на основі [18].

Аналізуючи таблицю коефіцієнт оборотності активів зріс на з 2020 по 2022 рр. на 0,9 це свідчить про зростання ефективність використання активів компанії.

Коефіцієнт оборотності обігових коштів пішов на спад у 2020 він становив 6,3, у 2021 році 4,98, а у 2022 році 2,37. Це означає що відбувається зростання потреби в фінансових ресурсах. В умовах відсутності доступу до дешевих фінансових ресурсів це призведе до збільшення фінансових витрат компанії.

Період одного обороту обігових коштів зріс, що негативно для підприємства так у 2020 році він становив 57 днів, а вже у 2022 році 152 дня. Це свідчить про те, що компанії необхідно залучити більше фінансових ресурсів для фінансування оборотних активів, а це веде до збільшення фінансових витрат, так як необхідно залучати додаткові кошти. Коефіцієнт оборотності запасів також зменшився з 2020-2022рр. на 228,90 оборотів. Період одного обороту запасів зросли, що негативно впливає на підприємство. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості зріс з 2020 по 2021 роки на 4,24, що є позитивною тенденцією для компанії, а з 2021 року знизився на 13,66 що є вже негативною тенденцією. Період погашення дебіторської заборгованості пішов на зменшення в період 2020-2021 рр. з 15 днів на 13 днів, а з 2021 по 2022 рік знову зріс до 25 днів. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості у 2020 році становив 1,25, у 2021 році становив 1,74, що є позитивним для підприємства, з 2021 по 2022 роки він знизився і в 2022 році становить 1,42. Період погашення кредиторської заборгованості так у 2020 -2021 рр. він зменшився що є позитивним явищем на 82 дні, а з 2021 по 2022 зріс на 47 дні, що вже є поганим результатом. Коефіцієнт оборотності власного капіталу зростає так з 2020 по 2022 роки він зріс на 0,13. Через це , оборотність власного капіталу збільшується, і на кінець аналізованого періоду було зроблено товарів і надано послуг на суму 1,02 гривень на кожну гривню залучених коштів власників. Це позитивна тенденція, викликана стрімким зростанням доходу компанії.

Фінансовий аналіз рівня рентабельності та причин її зміни має важливе значення для виявлення резервів підвищення ефективності діяльності підприємства.

Таблиця 2.13 – Аналіз EBITDA та EBIT підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр, тис. грн

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення		
				2021/2020	2022/2021	2022/2020
EBITDA	6 022 968	1 345 298	1 682 553	- 4 677 670	337 255	- 4 340 415
EBIT	770 198	1 594 991	1 892 074	824 793	297 083	1 121 876

Джерело: розроблено автором на основі [18].

З 2020 по 2021 рік спостерігається значний спад в EBITDA на суму 4 677 670 тис. грн або на 78%. Однак з 2021 по 2022 рік відбувається позитивне зміщення на суму 337 255 тис. грн або на 25%, що свідчить про певне відновлення фінансових результатів. Проте, порівняно з 2020 роком, відхилення залишається від'ємним на значну суму -4 340 415 тис. грн. та 258%

Відхилення EBIT також показує схожу динаміку. З 2020 по 2021 рік відбувається зростання на суму 824 793 тис. грн або на 107%, з 2021 по 2022 рік відбувається незначне на суму 297 083 тис. грн. Як і в попередньому випадку, відхилення з 2020 по 2022 рік залишається від'ємним на суму -1 121 876 тис. грн.

Фінансовий стан компанії у короткостроковій перспективі розраховується показниками ліквідності та платоспроможності, вони показують можливість вчасного та повного виконання сплати за короткостроковими зобов'язаннями перед контрагентами. Ліквідність балансу охарактеризується як можливість покрити зобов'язання підприємства її активами, строк перетворення яких на гроші відповідає терміну сплати зобов'язань.

Аналіз ліквідності балансу визначається порівнянням грошей за активом, згрупованих за ступенем їх ліквідності та розставленням у порядку убутання ліквідності, із зобов'язаннями за пасивом, згрупованими за термінами їх сплати та розставленням у порядку зростання таких строків. Залежно від ступеня ліквідності, тобто швидкості перетворення на кошти, активи підприємства поділяються на такі групи:

- Найліквідніші активи, Л1.
- Активи, що швидко реалізуються, Л2.
- Активи, що повільно реалізуються, Л3.
- Активи, що важко реалізуються, Л4.

Пасиви балансу групуються за рівнем настання їх оплати. Зобов'язання компаній групуються відповідно до очікуваних термінів погашення. У цьому випадку групування пасивів буде дуже відносно, бо немає індивідуального підходу до кожної компанії та угруповання робиться відповідно до загальновизнаних

уявлень про строки погашення того чи іншого виду зобов'язання. Використовуючи цей критерій, зобов'язання підприємства можна згрупувати так:

- Найбільш термінові пасиви, П1
- Короткострокові пасиви, П2
- Довгострокові пасиви, П3
- Постійні пасиви, П4

Таблиця 2.14 – Аналіз ліквідності балансу підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр, тис. грн

Активи	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Пасиви	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Л1	758 852	2 821 863	1 745 813	П1	2 608 156	1 640 925	2 928 609
Л2	287 490	302 772	655 433	П2	2 873 731	3 239 023	3 721 960
Л3	38 752	41 427	97 735	П3	3 514 718	4 321 576	3 024 513
Л4	15 584 295	15 783 279	14 967 831	П4	7 672 784	8 283 639	9 255 908
Баланс	16 669 389	17 485 163	18 930 990	Баланс	16 669 389	17 485 163	18 930 990

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Проаналізовані дані в таблиці 2.13 показують, що в 2020 році найліквідніші активи, були менші за найбільш термінові пасиви на 1 849 304 тис. грн., величина активів, що швидко реалізуються була меншою за короткострокових пасивів на 2 586 241 тис.грн, активи, що повільно реалізуються були менші за довгострокові пасиви на 3 475 966 тис. грн., та величина активів, що важко реалізуються була більшою за постійні пасиви на 7 911 511 тис. грн. Показники в 2022 році мали більш позитивну динаміку, але все рівно на загальну картину це ніяк не вплинуло найліквідніші активи були менші за найбільш термінові пасиви на 2 169 757 тис. грн., величина активів, що швидко реалізуються була меншою за короткострокові пасиви на 3 434 470 тис. грн, величина активів, що повільно реалізуються була меншою за довгострокові пасиви на 2 985 761 тис. грн. Активи, що важко реалізуються були більші за постійні пасиви на 6 328 387 тис. грн.

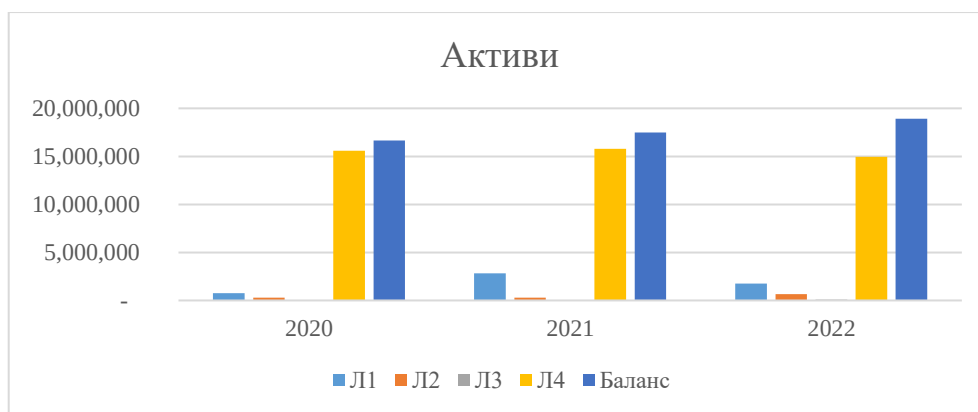

Рисунок 2.6 – Аналіз активів балансу підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр, тис. грн

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Баланс активів зріс на 2 261 601 тис. грн. або у відсотковому на 13,57% за 2020-2022 рр. Це зростання відбулося через збільшення найліквідніші активи (Л1) на 986 961 тис. грн та активів, що швидко реалізуються (Л2) на 367 943 тис. грн. Найменше зросли Активи, що повільно реалізуються (Л3) на 58 983 тис. грн. Лише активи, що важко реалізуються (Л4) зменшилися на -616 464 тис. грн.

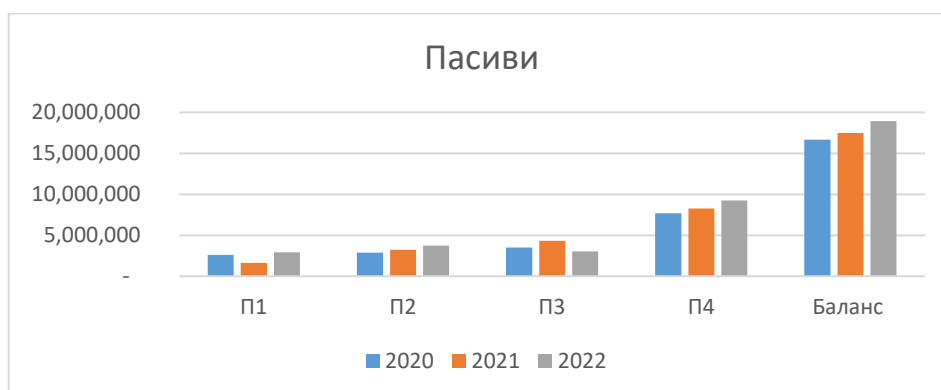

Рисунок 2.7 – Аналіз пасивів балансу підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр, тис. грн

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Аналізуючи пасиви найбільше зросли короткострокові пасиви (П2) на 29,52% або на 848 229 тис. грн. Наступні зросли постійні пасиви (П4) на 1 583 124 тис. грн. або на 20,63%. Найбільш термінові пасиви (П1) зросли на 320 453 тис. грн або на 12,29%. Довгострокові пасиви, П3 зменшилися на 490 205 тис. грн або на 13,95%.

Таблиця 2.15 – Порівняння активів і пасивів підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр.

2020 р.	2021 р.	2022 р.
Л1<П1	Л1>П1	Л1<П1
Л2<П2	Л2<П2	Л2<П2
Л3<П3	Л3<П3	Л3<П3
Л4>П4	Л4>П4	Л4>П4

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Невиконання будь-якої з перших трьох нерівностей свідчить про порушення ліквідності балансу. Водночас нестача коштів в одній групі активів може лише теоретично компенсуватися їх надлишком в іншій групі, оскільки ця компенсація здійснюється лише за вартісною величиною.

У нашому випадку на підприємстві ТОВ «Lifecell» не виконуються перші три рівності. Зіставлення підсумків першої групи з активу і пасиву, Л1 і П1 показує що ТОВ «Lifecell» має проблеми з поточними платежами і надходженнями. Порівняння другої групи з активу і пасиву (Л2 і П2) показує тенденцію збільшення поточної ліквідності у майбутньому. Зіставлення підсумків за активом та пасивом для третьої та четвертої груп відображає співвідношення платежів та надходжень у відносно віддаленому майбутньому. Для більш кращої фінансової стійкості треба приділити увагу покращенню оборотності активів.

Таблиця 2.16 – Показники ліквідності підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр.

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Рекомендоване значення
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	0,20	0,35	0,60	1-3
Коефіцієнт ліквідності швидкої	0,19	0,34	0,59	1 і більше
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	0,02	0,28	0,26	20 % (0,2) і більше
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0,05	0,06	0,10	1
Величина чистих оборотних активів (власні оборотні кошти, робочий, функціонуючий капітал)	-4396793	-3178063	-2687410	Збільшення
Коефіцієнт маневрування чистих оборотних активів	-0,17	-0,43	-1,19	> 0, збільшення

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Величина чистих оборотних активів у 2020 році становила -4 396 793 тис.грн, у 2021 році -3 178 063 тис. грн, а у 2022 році -2 687 410 тис грн. Такі результати свідчать про фінансові труднощі на підприємстві ТОВ «Ліфеселл».

Коефіцієнт маневрування чистих оборотних активів в 2020 році був -0,17, у 2021 році -0,43, а у 2022 році -1,19. Це показує про погане використання оборотних активів на підприємстві.

Всі ці показники допомагають оцінити ліквідність підприємства, як ми можемо бачити кожний коефіцієнти не відповідає нормативному значенню. Це одразу може свідчити про проблеми з ліквідністю.

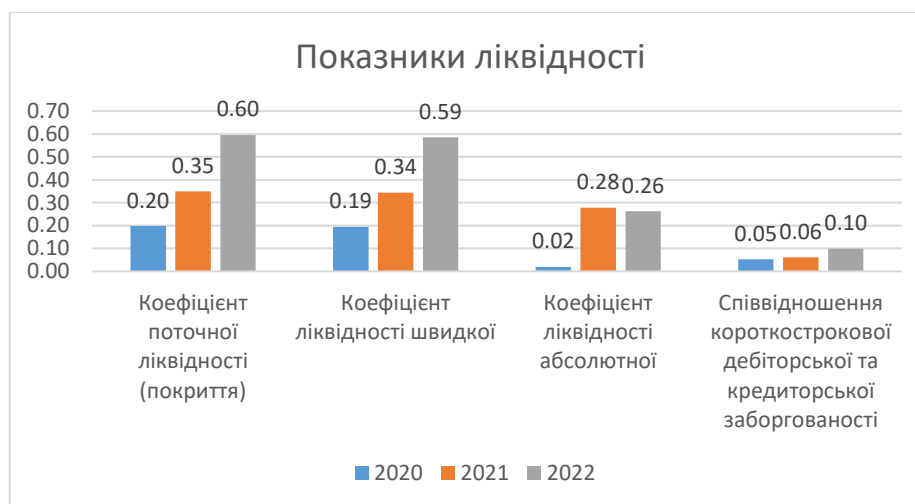

Рисунок 2.8 – Показники ліквідності підприємства ТОВ «Ліфеселл» за 2020-2022 рр.

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Показники ліквідності та платоспроможності. Аналіз ліквідності підприємства ґрунтується на зіставленні відображених у балансі поточних платіжних зобов'язань підприємства та поточних активів. У теорії і практиці можна зустріти значну кількість показників ліквідності.

Одним із найбільш відомих і широко використовуваних коефіцієнтів є коефіцієнт поточної ліквідності. Так, ми можемо сказати, що у підприємства ТОВ «Ліфеселл» оборотних активів на кожну гривню поточних зобов'язань, або поточні зобов'язання складають 0,2 у 2020 році 0,35 у 2021 році та 0,6 у 2022 році. меншими за оборотні активи компанії. Для кредиторів, а особливо — для

короткострокових кредиторів, таких як постачальники, чим більше значення коефіцієнта покриття, тим краще. Для нашого ж підприємства воно нижче рекомендованого показника, а отже компанія має проблеми з ліквідністю.

Коефіцієнт швидкої ліквідності відображає здатність підприємства швидко погасити свої короткострокові зобов'язання протягом середнього часу обороту дебіторської заборгованості. Цей показник є важливим для кредиторів і потенційних інвесторів, оскільки він дозволяє оцінити рівень ліквідності підприємства. Коефіцієнт швидкої ліквідності доповнює показник поточної ліквідності, надаючи уявлення про якісний склад джерел для покриття поточних зобов'язань. Теоретично оптимальним значенням цього коефіцієнта є 1. Але у досліджуваного підприємства він складає у 2020 році 0,19 у 2021 році 0,34 та 2022 році 0,59. Тобто, ми спостерігаємо позитивну тенденцію, але значення показника на 40 % нижче нормативного

Показник абсолютної ліквідності показує платоспроможність компанії на дату складання балансу і характеризує, яку частину короткострокових зобов'язань воно має можливість погасити терміново. Оптимальною вважається ситуація, коли показник абсолютної ліквідності знаходиться на рівні 0,2. В нашому випадку у 2020 році цей показник становить 0,02. У 2021 і 2022 роках він становить 0,28 і 0,26 що є добрим для підприємства, бо надто високе значення цього показника негативно впливає на рентабельність підприємства.

Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості відображає ефективність політики комерційного кредитування компанії. Цей показник враховує вплив обох видів заборгованості на ліквідність і платоспроможність підприємства. Балансування грошових потоків під час розрахунків з постачальниками та покупцями сприяє покращенню фінансового стану компанії. Оптимальне значення цього показника перевищує 1.

У ТОВ «Lifecell» цей показник дуже малий 0,05 0,06 0,10. Це пояснюється тим що дебітори заборгували компанії більше коштів, ніж компанія отримала від постачальників.

Таблиця 2.17 – Коефіцієнти фінансової стійкості підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр.

Показник	Рекомендоване значення
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	Зменшення, необхідно аналізувати в залежності від конкретної ситуації
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	більше 1
Показник фінансового левириджу	менше 0,25
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,85-0,90

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Фінансова стійкість - це здатність підприємства витримувати економічні труднощі та несприятливі умови, забезпечуючи при цьому стабільність фінансового стану. Коефіцієнти фінансової стійкості допомагають оцінити цю здатність. Сюди можна віднести коефіцієнт концентрації позикового капіталу, коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування), показник фінансового левириджу та коефіцієнт фінансової стабільності.

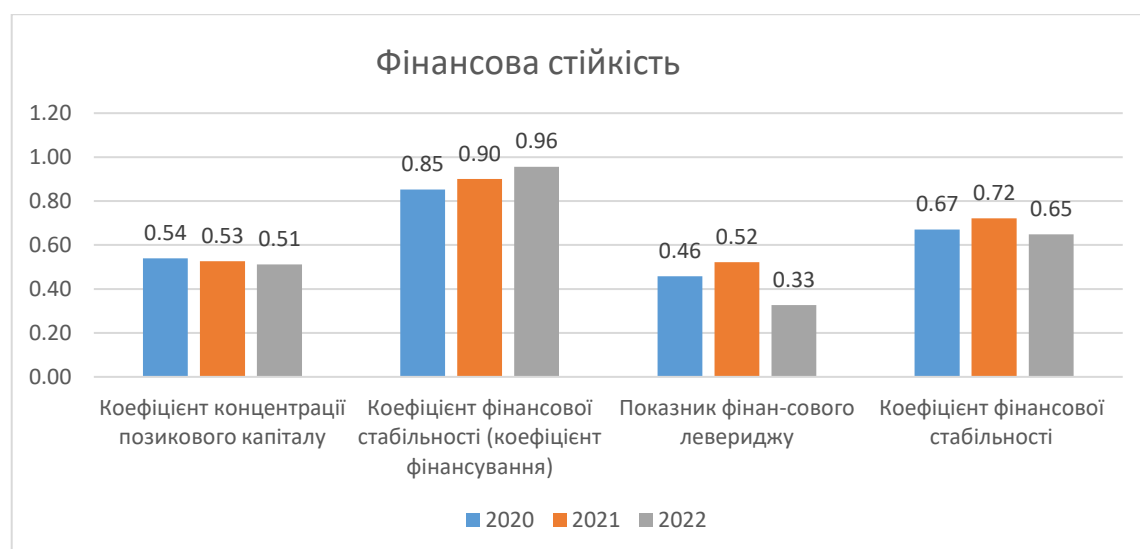

Рисунок 2.9 – Коефіцієнти фінансової стійкості підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр.

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу характеризує ступінь участі позикового капіталу у формуванні активів. Його нормативне значення має спадати. У компанії ТОВ «Lifecell» він становив у 2020 році 0,54 у 2021 році 0,51 у 2022 році

0,51. З 2020 по 2022 роки цей показник пішов на спад. Отже, борговий капітал перестає зменшуватися у формуванні активів.

Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування) показує забезпеченість заборгованості власними коштами його перевищення власних коштів над позиковими свідчить про фінансову стійкість підприємства. Він має бути більшим за 1. У 2020 році 0,85, у 2021 році 0,9. А у 2022 році цей показник становить 0,96 це найбільший показник серед інших, але він менше 1, тому що позикові кошти більші за власні.

Показник фінансового левериджу характеризує залежність підприємства від довгострокових зобов'язань. Збільшення свідчить про підвищення фінансового ризику. Кфін.лев. < 0,25. У 2020 році він був 0,46 потім пішов на зріст і в 2021 році становив 0,52 це свідчить підприємство залежне від довгострокових зобов'язань через це зріс фінансовий ризик. Хоча у 2020 році він опустився до 0,33 що добре, але все рівно великий за нормативне значення.

Коефіцієнт фінансової стабільності показую частку стабільних джерел фінансування у їх загальному обсязі. Рекомендоване значення 0,85-0,90. Тут також всі показники менші за нормативне значення, лише у 2021 році цей показник становив 0,72 що було біля нормативного значення. А у 2020 і 2022 рр відповідно становив 0,67 та 0,65. Це означає що у ТОВ «Lifecell» немає стабільних джерел фінансування.

Таблиця 2.17 –Аналіз робочого капіталу підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр.

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення, тис. грн		
				2020/2021	2021/2022	2020/2022
Поточні активи	1 085 094	1 701 884	3 963 159	616 790	2 261 275	2 878 065
Поточні зобов'язання	5 481 887	4 879 948	6 650 569	- 601 939	1 770 621	1 168 682
Чистий робочий капітал	-4 396 793	-3 178 064	-2 687 410	1 218 729	490 654	1 709 383

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Негативне значення чистого робочого капіталу за всі три роки вказує на те, що компанія має більше короткострокових зобов'язань, ніж поточних активів. Це означає, що компанія може мати труднощі з покриттям своїх короткострокових

боргів. Незважаючи на те, що чистий робочий капітал залишається негативним, спостерігається тенденція до його покращення з кожним роком. У 2021 році відбулося значне покращення порівняно з 2020 роком, зменшивши негативне значення на 1 218 729 тис. грн. У 2022 році чистий робочий капітал також покращився порівняно з 2021 роком, зменшивши негативне значення на 490 654 тис. грн.

Висновок до розділу 2

У 2020 році компанія мала великий прибуток у розмірі 2 588 662 тис. грн, це пояснюється тим що підприємство мало відстрочені податкові активи. У 2021 році прибуток вже був 610 855 тис. грн, а в 2022 році склав 972 269 тис. грн.

Оборотні активи займають невелику частину активів підприємства так у 2020 році частка становила 7%, 2021 році 10%, а в 2022 році вже 21%. Оборотні активи на підприємстві ТОВ «Lifecell» складаються з запасів, дебіторської заборгованість, грошових коштів та їх еквіваленти та інші оборотні активи. Найбільшу частку займають гроші та їх еквівалент та дебіторська заборгованість так у 2022 році вони становили 1 745 813 тис. грн та 101 230 тис. грн відповідно.

Спостерігається значний дисбаланс між рівнем дебіторської і кредиторської заборгованості. Протягом всього досліджуваного періоду кредиторська значно перевищує дебіторську, що негативно впливає на рівень платоспроможності підприємства і обумовлює фінансові ризики.

Аналіз ліквідності балансу показав, що не виконується умова ліквідності балансу, тому баланс є не ліквідним. Показники ліквідності знаходять на низькому рівні та не відповідають рекомендованим значенням. Таким чином компанії потрібно звернути увагу на управління оборотними активами.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрями удосконалення системи управління оборотними активами підприємства

Оборотні активи – це серце функціонування будь-якого підприємства. Їх достатній рівень є важливим умовою для виконання підприємством своїх зобов'язань перед партнерами та клієнтами. Правильна система управління оборотними активами полягає в усвідомленні взаємозв'язку різних елементів, які мають цілеспрямований вплив на управління ресурсами підприємства. Вона має на меті забезпечення фінансової стабільності та ліквідності підприємства, використовуючи для цього різноманітні методи та інструменти аналізу, контролю та оптимізації розподілу ресурсів. Така система враховує як внутрішні, так і зовнішні чинники, що впливають на бізнес, і спрямована на забезпечення високого рівня фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства.

Управління оборотними активами проводиться за двома напрямками:

1. Формування необхідного рівня окремих видів оборотних активів і визначення їх суми в цілому. Створення необхідного обсягу різних видів оборотних активів та визначення їх загальної суми є ключовим етапом управління ресурсами підприємства. Цей процес вимагає уважного аналізу потреб і можливостей компанії, а також врахування стратегічних цілей та ризиків. Формування оптимального рівня запасів, поточних активів та грошових коштів має сприяти забезпеченню безперебійного функціонування підприємства і мінімізації витрат. Досягнення балансу між наявними ресурсами та потребами підприємства є важливою умовою для його успішного розвитку
2. Формування структури джерел фінансування цих активів. Цей процес включає в себе аналіз доступних фінансових ресурсів, визначення їх вартості та ризику, а також вибір оптимальних методів фінансування. Формування структури джерел фінансування повинне враховувати різноманітність і

потреби різних видів оборотних активів. Наприклад, короткострокові активи, такі як запаси та поточні активи, можуть бути фінансовані за допомогою кредитних ліній, банківських кредитів або облігацій. У той час як тривалі активи, наприклад, інвестиції у основний капітал, можуть потребувати довгострокового фінансування через емісію акцій або залучення кредитів на довгий термін. Важливо також збалансувати структуру джерел фінансування з урахуванням фінансового стану підприємства, його спроможності виплачувати відсотки та повертати позики вчасно. Тільки оптимально підібрана структура фінансування може забезпечити стабільність та успішність діяльності підприємства в довгостроковій перспективі.

Управління оборотними активами допомагає вирішити такі завдання:

- формування обсягу оборотних активів для забезпечення платоспроможності;
- спрямування оборотних активів на підтримання норми ліквідності;
- Ефективне використання оборотних активів для прибутковості та рентабельності.

Для ефективного управління оборотними активами їх поділяють на три складові це запаси, дебіторська заборгованість та грошові кошти.

Запаси — це оборотні активи, які призначені для реалізації або споживання протягом операційного циклу або протягом 12 місяців з дати балансу.

Щоб ефективно управляти запасами на підприємстві, необхідно правильно вимірювати і оцінювати запаси. Вимірювання та оцінка є основними умовами раціональної дії. Вимірювання важливо, коли воно впливає на рішення та поведінку людей. Процес вимірювання безпосередньо пов'язаний з оцінкою, яка є елементом оцінки вартості. Оцінка — це вираження цінних явищ, товарів, послуг, інформації та запасів на підприємстві в одиницях вартості.

Управління запасами — це процес планування товарообігу на підприємстві, який відбувається у вигляді безперервного циклу замовлення, зберігання, виробництва, реалізації та поповнення запасів товарів. Управління запасами, як правило, здійснюється на двох рівнях: колективне управління запасами та

управління запасами на рівні розташування та окремих позицій. Компанії, які розробляють стратегію запасів, роблять вибір між мінімізацією суми готівки, вкладеної в запаси, або утриманням більших запасів для максимізації обслуговування клієнтів або ефективності виробництва.

Дебіторська заборгованість - сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Її поділяють на:

- Довгострокова дебіторська заборгованість - сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу.
- Поточна дебіторська заборгованість - сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу [19].

Дебіторська заборгованість складає невід'ємну частину оборотних активів будь-якого підприємства, і, отже, вимагає уважного аналізу та контролю щодо її виникнення та врегулювання. Оскільки ефективність управління дебіторською заборгованістю безпосередньо впливає на прибутковість підприємства, визначає стратегію дисконтної та кредитної політики для клієнтів, способи прискорення погашення заборгованості та зменшення неплатоспроможних боржників, а також обирає умови продажу для гарантованого отримання коштів. Можемо зазначити, що управління дебіторською заборгованістю повинно мати постійний характер і постійно вдосконалюватися.

Управління дебіторською заборгованістю – це багатоетапний процес, який спрямований, перш за все, на запобігання виникненню заборгованості та зменшення збитків підприємства від кредитування контрагентів. Найкращий ефект від цього рішення спостерігається, коли воно виконується до початку співпраці з новими підрядниками.

Грошові кошти – це найліквідніші активи підприємства, що включають готівку в касі, кошти на рахунках у банку, електронні гроші, які у відкрито циркулюючій системі емітуються, депозити до запитання.

Управління грошовими коштами має такі завдання:

- забезпечення достатності грошових коштів;
- формування збалансованості в надходженні та використанні грошових коштів;
- ефективність використання і надходження грошових коштів в операційній, фінансовій та інвестиційній діяльності підприємства;
- облік руху грошових коштів;
- аналіз руху грошових коштів;
- прогнозування надходжень та використання грошових коштів

Саме через ці завдання буде рівновага вхідних і вихідних грошових потоків та перевищення вхідного грошового потоку над вихідними, що забезпечить достатній рівень ліквідності, платоспроможності, прибутковості.

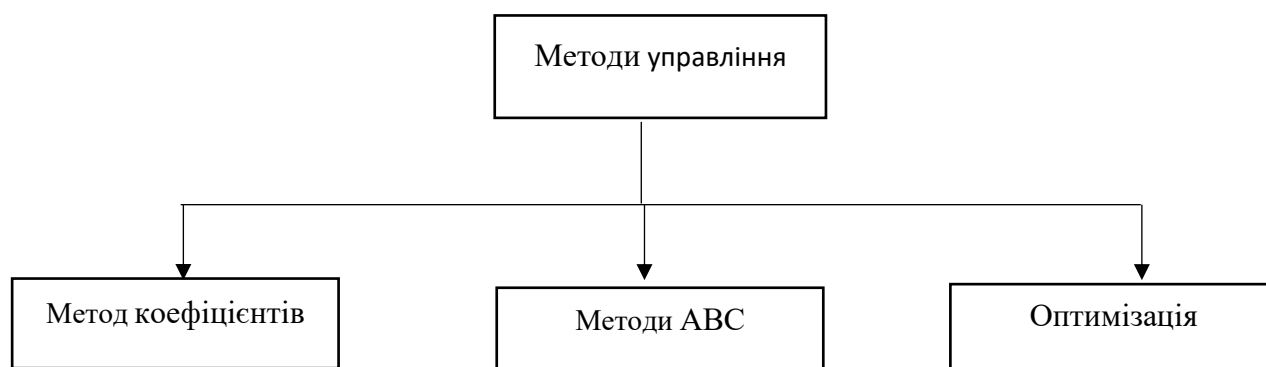

Рисунок 3.1 – методи управління дебіторської заборгованості ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр.

Коефіцієнтний метод - це один з методів визначення необхідного рівня оборотних активів, який базується на використанні спеціальних коефіцієнтів, що відображають зв'язок між оборотними активами та певними вимірниками діяльності підприємства.

Цей метод полягає у визначенні оптимальних рівнів оборотних активів на основі різних фінансових та економічних показників, таких як оборотність запасів, тривалість кредитних періодів, оборотність дебіторської заборгованості тощо. Використовуючи ці коефіцієнти, можна оцінити, наскільки ефективно використовуються оборотні активи та скорегувати їхній рівень відповідно до потреб бізнесу.

АВС-аналіз полягає у виявленні та оцінці незначного числа кількісних величин, які є найціннішими та мають найбільшу питому вагу у загальній сукупності вартісних показників. Згідно з цим методом досліджувана сукупність, наприклад запаси сировини та матеріалів, ділиться на три частини:

- група А — запаси, які є найціннішими з погляду їх вартості, однак можуть використовуватися підприємством у незначній кількості в натуральному виразі;
- група В — середні за величиною запаси як у кількісному, так і в грошовому виразі;
- група С — запаси з найбільшою часткою в натуральному виразі, однак незначні з погляду їх вартості [15].

У процесі управління запасами основна увага приділяється товарам, що віднесені до групи А, і в меншій мірі товарам груп В та С. Спрямованість уваги на найважливіших аспектах управління запасами та зменшення собівартості продукції, реалізація конкретних заходів щодо збільшення обсягів продажів дозволяє підвищити ефективність фінансового управління підприємством в цілому.

На наш погляд, основними завданнями є управління активами є: Покращення запасів. Зробити оцінку запасів, щоб забезпечити їх достатній рівень рівень.

Зробити класифікацію запасів. Поділити запаси на різні категорії в залежності від їх важливості. Наприклад, зробити "А-клас" для найважливіших товарів, "В-клас" для середню важливих товарів і "С-клас" для найменш важливих товарів.

Комунікація з постачальниками. Підтримувати добру комунікацію з постачальниками, які постачають найважливіші товари. Покращити системи співпраці, щоб забезпечити вчасне поставлення товарів, мінімізувати затримки та покращити ефективність постачання.

Вдосконалити процеси. Проаналізувати поточні процеси управління запасами і виявіть можливості для їх покращення. Наприклад, автоматизувати

процеси поставки, використовувати нові покращенні програмні системи для управління запасами.

Для кращого розуміння ми зробили інтегральну оцінку фінансового стану підприємства ТОВ «Lifecell» на основі використання форм фінансової звітності підприємства за останні 3 роки, згідно однієї з чинних офіційних методик фінансової діагностики, положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, затверджено Постановою Правління НБУ 30.06.2016 № 351 [20].

Компаніє є великою тому що там працює більш ніж 250 працівників, та капітал підприємства складає більш ніж 20 млн. грн.

Формула для розрахунку інтегрального показника наведена нище:

$$Z=1,098+0,324*X1+0,532*X4+0,596*X6+0,610*X8+0,349*X16$$

Відповідно до формули інтегрального показника, для знаходження (X) потрібно розрахувати показники K, які нижче наведенні в таблиці 3.1

Таблиця 3.1 – Фінансові показників (K) для ТОВ «Lifecell» за 2020-2022рр.

Показники (K)	Формула для розрахунку
K ₁	Власний капітал / Валюта балансу (актив)
K ₂	(Оборотні активи)/(Поточні зобов'язання і забезпечення)
K ₅	Запаси/(Собівартість реалізованої продукції)
K ₆	(Валовий прибуток)/(Чисті короткострокові та довгострокові зобов'язання)
K ₈	(Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи послуги)/(Собівартість реалізованої продукції)

Джерело: складено автором на основі [20].

Проаналізувавши дані в таблиці 3.13, можна зробити висновок, що вона містить основні фінансові показники (K), які використовуються для аналізу фінансового стану підприємства. Кожен показник має свою формулу розрахунку та виконує певну функцію в оцінці різних аспектів діяльності підприємства. Нижче наведено детальний опис кожного з показників:

- K₁ - власний капітал поділений на валюту балансу, а саме активи підприємства,

- К2 - оборотні активи поділити на поточні зобов'язання і забезпечення,
- К5 - запаси які діляться на собівартість реалізованої продукції,
- К6 - валовий прибуток поділити на чисті короткострокові та довгострокові зобов'язання та
- К8 - поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи послуги поділена на собівартість реалізованої продукції.

Таблиця 3.2 – Розрахунок фінансових показників (К) для ТОВ «Lifecell» за 2021-2023рр.

Показники (К)	2020р.	2021р.	2022р.
K1	46%	47%	49%
K2	6%	33%	36%
K5	198%	237%	405%
K6	29%	45%	58%
K8	39%	36%	21%

Джерело: складено автором на основі [18].

Коливання показників за 2020-2022 рік знаходиться в однаковому діапазоні, що свідчить про стабільну економічну діяльність підприємства ТОВ «Lifecell».

Таблиця 3.3 – Розрахунок фінансових показників (X) для ТОВ «Lifecell» за 2020-2022рр.

Показники		2020р.	2021р.	2022р.
X1		-0,45	-0,45	-0,45
X2		-1,03	-1,03	-1,03
X5		-0,05	-0,05	-0,05
X6		-0,78	-0,78	-0,78
X8		0,13	0,13	0,13
Z		0,57	0,57	0,57

Джерело: складено автором на основі [18].

Аналізуючи дані таблиці 3.3 можна зробити висновок що показники в кожному з році однаковий і становить 0,57. Через те що показники К знаходяться в одному діапазоні, тому інтегральний показник один той самий. Відповідно до

інтегрального показника клас боржника становить 1, це означає що значення показника PD (ймовірності дефолту), знаходиться від 0,5% до 2,4%.

Це свідчить про те, що підприємство вчасно виконує свої зобов'язання, однак через переважання боргових коштів у капіталі можуть виникнути значні проблеми.

Отже, управління оборотними управління оборотними активами підприємства є ключовим елементом успішної фінансової стратегії та забезпечує стабільність його фінансового стану. Для ефективного управління оборотними активами треба звертати увагу на управління запаси та дебіторську заборгованість, зменшуючи їхню оборотність та покращуючи умови кредитування клієнтів. Для цього можуть бути впроваджені нові системи управління запасами та механізми моніторингу платежів.

3.2. Удосконалення управління дебіторською заборгованістю підприємства на основі вибору джерел її фінансування

Ефективне управління дебіторською заборгованістю має прямий вплив на фінансовий стан підприємства. Важливість використання якісного та кількісного аналізу показників для оцінки поточного стану дебіторської заборгованості з метою поліпшення фінансового стану та рівня платоспроможності підприємства.

Управління дебіторською заборгованістю, як і управління запасами та грошовими активами відіграють велику роль в управлінні підприємством. За для ефективного користування дебіторською заборгованістю на підприємстві треба постійно вести облік дебіторської заборгованості.

Дебіторська заборгованість має значний вплив на ліквідність компанії, а саме на абсолютну та постійну ліквідність. Якщо дебіторська заборгованість зростає то відповідно і зростають показники абсолютної і постійної ліквідності. Аналізуючи ліквідність треба звертати увагу, через що саме зростають ці показники, через зростання обсягів виробництва і реалізації або зростання

показників ліквідності склалося внаслідок нереалізованих запасів (товарів), надлишку грошових коштів на рахунках, що вказує на проблеми на підприємстві. Тому що вільні кошти мають схильність втрачати свій статус через інфляцію та інших економічних показників.

Для кращого розуміння дебіторської заборгованості проведемо аналіз структури дебіторської заборгованості на підприємстві.

Таблиця 3.3 – Структура дебіторської заборгованості компанії ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр.

Статті балансу	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2020%	2021%	2022%
ДЗ за продукцію, товари, роботи, послуги	172 473	210 971	554 203	60%	70%	85%
ДЗ за розрахунками: за виданими авансами	42 396	65 179	84 686	15%	22%	13%
з бюджетом	30 916	4 716	2 738	11%	2%	0%
Інша поточна ДЗ	41 705	21 906	13 806	15%	7%	2%
Всього	287 490	302 772	655 433	100%	100%	100%

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Підприємство ТОВ «Lifecell» має дебіторську заборгованість за:

- За продукцію, товари, роботи, послуги;
- За розрахунками;
- За виданими авансами;
- З бюджетом;
- Інша поточна дебіторська заборгованість.

Найбільшу частку займає дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги у 2020 році частка була 60%, у 2021 році 70%, а вже в 2022 році частка стала 85%. Вона зросла на 25% або на 381 730 тис. грн. На другому місці йде заборгованість за видами авансу тут вже у 2020 році частка становила 15%, потім вона зросла до 22% у 2021 році і вже у 2022 році зменшилася до 13%. Іншими словами частка за 2020-2022 роки зменшилася на 2%. Спад у дебіторській заборгованості за виданими авансами, яка зменшилася з 42 396 у 2020 році до 84 686 у 2022 році. Вказує на зміну стратегії в роботі з клієнтами або зниження кількості передоплат за продукцію або послуги.

Далі йде інша дебіторська заборгованість у 2020 році її частка склала 15%, у 2021 році 7%, а у 2022 році 2%. Інша поточна дебіторська заборгованість також зменшилася з 41 705 у 2020 році до 13 806 у 2022 році. Це свідчить про поліпшення у врегулюванні заборгованості з іншими контрагентами або зменшення кількості неплатоспроможних клієнтів.

Найменша частка де з бюджетом у 2020 році частка була найбільша, а саме 15%, а вже в 2022 році становила 0,4%. Дебіторська заборгованість з бюджетом також значно зменшилася з 30 916 у 2020 році до 2 738 у 2022 році. Це в результаті оптимізації взаємовідносин з державними органами або змін в законодавстві.

Загалом, тренд показує зростання дебіторської заборгованості, особливо за продукцію, товари, роботи та послуги, що може бути важливим фактором у фінансовому аналізі підприємства.

За для правильного управління дебіторською заборгованість треба запровадити процедура. Вона має ряд переваг, які наведені нижче.

1. Захист від недобросовісних контрагентів і боржників. Перевіряючи потенційних контрагентів, ви зможете визначити, чи варто і на яких умовах з ними співпрацювати

2. Ефективне отримання грошей, які ви повинні. Багато малих і середніх підприємств борються з невикладеними платежами. Тому варто запровадити заходи, які ефективно прискорюють стягнення дебіторської заборгованості з клієнтів. До них належать:

- побудова та дотримання процедури надання товарного кредиту в разі реалізації продукції та послуг на дату відстрочення платежу;

- моніторинг рахунків , що передбачає постійний контроль та аналіз дебіторської заборгованості та регулярне нагадування контрагентам про наступний термін оплати. Правильно проведений моніторинг може прискорити погашення заборгованості до 40%;

- використання профілактичних штампів для скріплення торгової документації та листування з контрагентами;

– використання стягнення заборгованості , коли боржник не бажає співпрацювати та сплачувати свої зобов'язання. Стягнення заборгованості, проведене досить рано, захищає компанії від безнадійних боргів .

3. Належне функціонування вашої компанії та можливість її подальшого розвитку.

Правильно проведене управління дебіторською заборгованістю захищає компанію від відставання в платежах і дозволяє їй підтримувати фінансову ліквідність . Маючи необхідні кошти, ви можете виконати власні зобов'язання, наприклад, розрахуватися з постачальниками або виплатити зарплату співробітникам. Це дозволяє підтримувати позитивні стосунки з діловими партнерами та підтримувати гарну атмосферу у вашій компанії.

Ефективність управління дебіторською заборгованістю на підприємстві залежить від багатьох факторів, зокрема:

- наявність у керівництва повної та достовірної інформації про терміни погашення зобов'язань дебіторами;
- впровадження чітких процедур для роботи з простроченою та сумнівною дебіторською заборгованістю;
- доступ до необхідних даних щодо збільшення витрат, пов'язаних зі зростанням дебіторської заборгованості та її оборотності;
- регулярна оцінка кредитоспроможності кожного покупця та необхідності комерційного кредитування;
- чіткий розподіл функцій зі збору коштів, аналізу дебіторської заборгованості та прийняття рішень щодо надання кредиту між різними підрозділами;
- розподіл відповідальності та контроль за виконанням роботи для забезпечення ефективної співпраці;
- контроль за обсягом дебіторської заборгованості покупців;
- підтримка достатнього резерву для сумнівних боргів;
- забезпечення контролю за поверненням заборгованості та мінімізація часу на її повернення.

Прострочення строків погашення дебіторської заборгованості спричиняє негативні наслідки, серед яких слід виділити: уповільнення темпів розвитку підприємства через відволікання коштів з обороту; знецінення грошей через інфляцію; необхідність брати позики для підтримки виробничого циклу, що веде до додаткових витрат і обмеження інвестиційних можливостей; поступове зниження платоспроможності та рівня економічної безпеки.

Можна зробити висновок, що ефективне керування дебіторською заборгованістю на підприємстві є можливим лише за умови комплексного впливу на різноманітні аспекти не лише обсягу та структури дебіторської заборгованості, але й безпосередньо на платників.

3.3 Заходи щодо мінімізації операційних та фінансових ризиків

Ризик - це можливість виникнення негативних подій або втрат у результаті певної діяльності або події. У контексті фінансів або інвестицій, ризик відображає можливість втрати капіталу чи прибутку через коливання на ринках або непередбачувані події. Управління ризиками включає в себе оцінку та контроль ризиків з метою зменшення їх впливу на досягнення поставлених цілей.

Як зазначає Лактіонова О. А. фінансовий ризик розглядається як ймовірність або можливість настання непередбачуваних фінансових витрат (зниження прибутків, доходів, втрата капіталу тощо) у ситуації невизначеності умов здійснення підприємницької діяльності [21].

Financial Risk Manager FRM Exam (Global Association of Risk Professionals (GARP)) визначають «Фінансовий ризик – це ризик, який передбачає фінансові втрати для фірм. Фінансовий ризик здебільшого виникає через нестабільність та втрати на фінансовому ринку, спричинені рухом цін на акції, валюти, процентні ставки тощо» [22].

Відповідно до методичних рекомендацій щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України, НБУ «Управління

ризиками - це процес, за допомогою якого банк виявляє (ідентифікує) ризики, проводить оцінку їх величини, здійснює їхній моніторинг і контролює свої ризикові позиції, а також враховує взаємозв'язки між різними категоріями (видами) ризиків»

Мета управління ризиками - сприяти підвищенню вартості власного капіталу банку, одночасно забезпечуючи досягнення цілей багатьох зацікавлених сторін, а саме:

- клієнтів та контрагентів;
- керівництва;
- працівників;
- спостережної ради і акціонерів (власників);
- органів нагляду;
- рейтингових агентств, інвесторів та кредиторів;
- інших сторін [23 ст. 1].

До загальних функцій управління фінансовими ризиками належать:

1. формування ефективних інформаційних систем, що забезпечують обґрунтування альтернативних варіантів управлінських рішень;
2. здійснення ризик-аналізу різних аспектів фінансової діяльності;
3. здійснення ризик-планування фінансової діяльності за основними її напрямками;
4. здійснення ефективного контролю реалізації прийнятих ризикових рішень
5. (створення відповідних систем внутрішнього контролю, поділ контрольних обов'язків окремих служб, визначення системи контрольованих показників) [21].

До основних методів управління фінансовими ризиками є:

- Страхування - коли відшкодування втрат від фінансових ризиків сплачує інша сторона за певну плату.
- Створення резерву коштів передбачає що компанія має створити резервні кошти для ліквідації фінансового ризику.

- Диверсифікація розподіл коштів між різними фінансовими активами.

У звіті про фінансовий результат підприємство ТОВ «Lifecell» заявило що основні фінансові інструменти Групи включають: грошові кошти та їхні еквіваленти та інші оборотні фінансові активи. Група має різні інші фінансові інструменти, такі як торгова кредиторська та дебіторська заборгованість передплачені кредитні залишки, що підлягають поверненню абонентам або можуть використовуватися для оплати покупок в інших постачальників, які виникають безпосередньо в процесі здійснення операційної діяльності. Загальна програма управління ризиками сконцентрована на непередбачуваності та неефективності фінансового ринку України і спрямована на зменшення його потенційного негативного впливу на фінансовий стан Групи. Вище керівництво Групи контролює процес управління цими ризиками, а діяльність Групи, пов'язана з фінансовими ризиками, здійснюється згідно з відповідною політикою та процедурами, при цьому виявлення, оцінка та управління фінансовими ризиками здійснюються відповідно до політики Групи [24].

Таблиця 3.4 – Складові елементи оборотних активів для визначення фінансового ризику

	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Грошові кошти та їхні еквіваленти (крім грошових коштів у касі)	113 463	1 359 425	1 762 482
Поточні фінансові інвестиції	663 918	8 522	1 464 178
Торговельна та інша поточна дебіторська заборгованість	195 067	210 783	553 317
Інші поточні фінансові активи	14 832	10 927	7 213
Інші непоточні фінансові активи	5 956	119	2 425
Всього	993 236	1 589 776	3 789 615

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Рівень найбільш ризикових активів компанії ТОВ «Lifecell» складав у 2020 році 993 236 тис. грн, у 2021 році 1 589 776 тис. грн, а в 2022 році вже 3 789 615 тис. грн. Таке велике зростання відбулося через грошових коштів та поточних фінансових інвестицій. Підприємство здійснило інвестицію на 1 455 656 тис. грн.

Дії для мінімізації фінансових ризиків:

1. Відмова від участі у фінансових операціях, де ризик вважається надто великим.

2. Обмеження використання позичкового капіталу у значних обсягах.
3. Відмова від надмірного використання менш ліквідних форм оборотних активів.
4. Уникання інвестування в короткострокові фінансові інструменти для тимчасово вільних грошових активів.
5. Запровадження можливості вимагати додаткову премію за ризик у фінансових угодах.
6. Отримання від контрагентів певних гарантій щодо виконання угод.
7. Скорочення кількості форс-мажорних обставин у контрактах з контрагентами.
8. Впровадження системи штрафних санкцій для компенсації можливих фінансових збитків через ризики.

Як зазначає НБУ «Операційний ризик - імовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів унаслідок недоліків або помилок в організації внутрішніх процесів, навмисних або ненавмисних дій працівників банку або інших осіб, збоїв у роботі інформаційних систем банку або внаслідок впливу зовнішніх факторів». До джерел операційного ризику можна віднести: процеси, людей, системи та зовнішні чинники або події [25].

За для мінімізації операційних ризиків можна запровадити такі заходи:

1. Зробити регулярний моніторинг якості обслуговування клієнтів
2. Запровадити систему мотивації персоналу, яка повинна мотивувати персонал виконувати свою роботу правильно.
3. Аналіз часу наданих послуг клієнтам для оптимізації переліку та процедури оформлення угод.
4. Формулювання інформаційної безпеки

Для кращого аналізу ризиків зробимо аналіз моделі Дюпона. Модель Дюпона це метод фінансового аналізу через оцінку ключових факторів, що визначають рентабельність підприємства. Даний метод був вперше використаний компанією DuPont на початку 20-го століття і являється факторним аналізом, тобто

виділення основних факторів, що впливають на ефективність діяльності підприємства.

Метою фінансового аналізу, що проводиться компанією, є пошук шляхів максимізації прибутковості вкладеного капіталу для власників та акціонерів. Прибутковість підприємства та зростання її вартості для акціонерів відбивається коефіцієнтами рентабельності. Управління рентабельністю підприємства стає ключовим завданням для всіх рівнів менеджменту: стратегічного, тактичного та оперативного. Фірмою «DuPont» було запропоновано простий спосіб управління рентабельністю через розкладання коефіцієнта рентабельності на чинники, що відбивають різні аспекти діяльності підприємства.

Для кращого аналізу, розглянемо модель Дюпона. Це метод фінансового аналізу, який оцінює ключові фактори, що впливають на рентабельність підприємства. Цей підхід вперше застосувала компанія DuPont на початку 20-го століття. Модель Дюпона є факторним аналізом, який виділяє основні чинники, що впливають на ефективність діяльності підприємства. Метою фінансового аналізу, який проводить компанія, є пошук шляхів максимізації прибутковості вкладеного капіталу для власників та акціонерів. Прибутковість підприємства та зростання його вартості для акціонерів відображаються в коефіцієнтах рентабельності. Управління рентабельністю підприємства стає ключовим завданням для всіх рівнів менеджменту: стратегічного, тактичного та оперативного.

Двофакторна модель Дюпону

Головним показником двофакторної моделі є коефіцієнт рентабельності активів який складається з двох компонентів:

- рентабельність продажів,
- оберненість активів.

$ROA = \text{Рентабельність продажів} * \text{Оберненість активів}.$

Таблиця 3.5 – Двофакторна модель Дюпона

Показники	Роки			Абсолют.вiхил. (+,-)		
	2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021	2022-2020
ROA-Прибутковiсть активiв	0,155	0,035	0,051	-0,120	0,016	-0,104
LR – коефiцiєнт фiнансового важеля	2,173	2,111	2,045	-0,062	-0,066	-0,127
Рентабельнiсть власного капiталу	33,74%	7,37%	10,50%	-0,264	0,031	-0,232
Оцiнка впливу факторiв на змiну рентабельностi власного капiталу 2022р. до 2020 (%)						
Змiна показника прибутковостi активiв						-22,58%
Змiна показника коефiцiєнта залежностi						-0,65%
Сукупний вплив						-23,23%

Джерело: розроблено автором на основi [18].

Як видно з наведених даних, зменшення рентабельності власного капіталу на 23,23% відбулося в результаті впливу всіх факторів. Зменшення прибутковості активів призвело до зменшення показника прибутковості на -22,58%. Коефіцієнт залежності знизився на 0,65%.

Двофакторна модель демонструє взаємозв'язок між показником ефективності діяльності підприємства рентабельністю та двома факторами: рентабельністю продажів та оборотністю активів. Отже, ця модель дає можливість оцінити вклад системи продажів компанії та ступеня інтенсивності використання активів у створенні рентабельності компанії.

Трифакторна модель Дюпону

Крім двофакторної моделі розроблено трифакторну, яка полягає у використанні коефіцієнта рентабельності власного капіталу (ROE, Return On Equity) як інтегрального показника ефективності діяльності підприємства та подання її формули у вигляді трьох факторів [26].

$ROE = \text{Рентабельність продажів} * \text{Оберненість активів} * \text{Фінансовий важіль}.$

Таблиця 3.6 – Трифакторна модель Дюпона

Показники	Роки			Абсолютне відхилення (+,-)		
	2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021	2022-2020
Чиста рентабельність продажів	0,379	0,072	0,103	-0,307	0,031	-0,275
Оборотність активів	0,410	0,485	0,497	0,075	0,012	0,087
Коефіцієнт фінансового важеля	2,173	2,111	2,045	-0,062	-0,066	-0,127
Рентабельність власного капіталу	33,74%	7,37%	10,50%	-0,264	0,031	-0,232
Оцінка впливу факторів на зміну рентабельності власного капіталу 2022р. до 2020 (%)						
Зміна показника чистої рентабельності продажів			-24,53%			
Зміна показника оборотності активів			1,95%			
Зміна показника коефіцієнта фінансового важеля			-0,65%			
Сукупний вплив			-23,23%			

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Рентабельність власного капіталу зменшилася на 23,23%, через зменшення чистої рентабельності продажів на 24,53% та коефіцієнта фінансового важеля 0,65%. Показник оборотності активів зріс на 1,95%

Трифакторна модель Дюпона показує вплив на рентабельність підприємства операційної діяльності (продажу), інвестиційної та фінансової. Як бачимо, ефективність системи продажу підприємства безпосередньо визначає рентабельність власного капіталу і відтак інвестиційну привабливість підприємства [26].

П'ятифакторна модель.

$ROE = (EBIT / \text{Виручку}) * (EBT / EBIT) * (\text{Чистий прибуток} / EBT) * (\text{Виручка} / \text{Активи}) * (\text{Активи} / \text{Власний капітал})$.

Відмінність п'ятифакторної моделі від трифакторної полягає в декомпозиції коефіцієнта рентабельності продажів для визначення ступеня впливу сплачених процентів та податків на рентабельність власного капіталу.

Трифакторна модель Дюпона розкладає коефіцієнт ROE на три компоненти, що дозволяє визначити вплив кожного з них:

1. Рентабельність продажів: цей показник відображає здатність підприємства генерувати прибуток з кожної гривні виручки.

2. Оборотність активів: цей коефіцієнт показує, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи для генерації виручки.
3. Фінансовий важіль або мультиплікатор власного капіталу: цей показник оцінює ступінь використання боргового фінансування і є мірою ризику. Чим вище його значення, тим більший ризик і невизначеність очікуваної рентабельності власного капіталу.

Таблиця 3.7 – П'ятифакторна модель Дюпона

Показники	Абсолютне відхилення (+,-)					
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2021-2020	2022-2021	2022-2020
Фактор податкового тягара	372,041	0,812	0,818	-371,229	0,006	-371,223
Тягар сплати відсотків	0,328	0,980	0,984	0,652	0,004	0,657
Операційна рентабельність	0,003	0,090	0,128	0,087	0,038	0,125
Оборотність активів	0,410	0,485	0,497	0,075	0,012	0,087
Коефіцієнт фінансового важеля	2,173	2,111	2,045	-0,062	-0,066	-0,127
Рентабельність власного капіталу (ROE)	0,337	0,074	0,105	-0,264	0,031	-0,232
Оцінка впливу факторів на зміну рентабельності власного капіталу 2022р. до 2020 (%)						
Зміна фактора податкового тягара				-33,66%		
Зміна тягара сплати відсотків				0,15%		
Зміна показника операційної рентабельності				8,98%		
Зміна показника оборотності активів				1,95%		
Зміна показника коефіцієнта фінансового важеля				-0,65%		
Сукупний вплив				-23,23%		

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Рентабельність власного капіталу зменшилася на 23,23%, через зменшення податкового тягара на 33,66% та коефіцієнта фінансового важеля 0,65%.

Переваги та недоліки моделі Дюпон

Основна перевага моделі полягає в її простоті розрахунку та аналізу. Це зробило її домінуючою у фінансовому аналізі компаній США до 1970-х років. Виділені чинники, що визначають прибутковість підприємства для акціонерів, легко пов'язуються з оперативними планами підприємства. Однак модель має й

недоліки: бухгалтерська звітність не завжди є надійним джерелом інформації про діяльність підприємства. Рентабельність власного капіталу підприємства залежить від таких факторів, як податкова ставка, відсотки за позиковим капіталом, ефективність продажів, результативність інвестиційної діяльності та фінансовий ризик.

Висновок до розділу 3

Управління оборотними активами залежить, від правильного управління дебіторської заборгованості, управліннями запасами, та грошовими коштами.

Управління дебіторською заборгованістю – це багатоетапний процес, який спрямований, перш за все, на запобігання виникненню заборгованості та зменшення збитків підприємства від кредитування контрагентів. Найкращий ефект від цього рішення спостерігається, коли воно виконується до початку співпраці з новими підрядниками.

Значення показника PD (ймовірності дефолту), знаходиться від 0,5% до 2,4%. Це означає, що підприємство вчасно виконує свої зобов'язання, однак через переважання боргових коштів у капіталі можуть виникнути значні проблеми.

Дебіторська заборгованість впливає на фінансовий стан підприємства. Ефективне керування дебіторською заборгованістю в компанії є можливим лише за умови комплексного впливу на різноманітні аспекти не лише обсягу та структури дебіторської заборгованості, але й безпосередньо на платників.

Фінансовий ризик у компанії станом на 2022 році доволі високий, враховуючи інвестицію на 1 455 656 тис. грн.

Дії для мінімізації фінансових ризиків:

- Відмова від участі у фінансових операціях, де ризик вважається надто великим.
- Обмеження використання позичкового капіталу у значних обсягах.
- Відмова від надмірного використання менш ліквідних форм оборотних активів.

- Уникання інвестування в короткострокові фінансові інструменти для тимчасово вільних грошових активів.

При аналізі моделей Дюпона можна зробити висновок що сукупний вплив на рентабельність власного капіталу становить -23,23%. На це впливає зміна фактора податкового тягаря, зміна тягаря сплати відсотків, зміна показника операційної рентабельності, зміна показника оборотності активів, зміна показника коефіцієнта фінансового важеля.

ВИСНОВКИ

У роботі здійснено теоретико-методичне обґрунтування оборотних активів в управлінні на підприємстві, розроблено рекомендації щодо підвищення ефективності управління оборотними активами на підприємстві на основі впровадження системи управління оборотними активами, що дає змогу зробити такі висновки і пропозиції:

1. Оборотні активи підприємства відіграють важливу роль в управлінні підприємством. Оборотні активи це - це активи, що споживають у ході виробничого процесу продовж року або операційного циклу. У ході дослідження було виявлено, що ефективне управління оборотними активами має вирішальне значення для фінансової стійкості та успішності підприємства. Правильна стратегія управління оборотними активами дозволяє оптимізувати використання ресурсів, зменшити фінансові витрати та ризики, підвищити ліквідність та платоспроможність підприємства. Ключові напрямки управління оборотними активами, включають оптимізацію запасів, управління дебіторською заборгованістю, а також ефективне управління грошовими коштами. Були розроблені рекомендації з вдосконаленням управління оборотними активами на конкретному підприємстві. Ці рекомендації можуть бути використані для практичного впровадження в управлінську практику та сприяти підвищенню ефективності діяльності підприємства.
2. Класифікація допомагає систематизувати оборотні активи з метою забезпечення ефективного їх використання та управління. Активи класифікують за характером джерел фінансування, за періодом функціонування, в залежності від участі в кругообігу, за видами та за ступенем ліквідності.
3. До методів аналізу оборотних активів відносять горизонтальний та вертикальний метод. Також проводиться аналіз коефіцієнтів ліквідності та

ліквідність балансу для розуміння чи ліквідне підприємство чи ні. Баланс підприємства ТОВ «Lifecell» є не ліквідним, так як не виконуються всі умови. Показники ліквідності не знаходяться в своїх рекомендованих значень, тому підприємства ТОВ «Lifecell» має звернути увагу на підвищення ліквідності. Ще проводиться аналіз «Золотих правил фінансування», які свідчать про ефективне управління активами та досягнення високого рівня ліквідності.

4. Представлений в роботі аналіз показує, що компанія ТОВ «Lifecell» має прибутки в аналізованому періоді. Так у 2020 році прибуток складав 2 588 662 тис. грн, через те що підприємство мало відстрочені податкові зобов'язання. Вже у 2021 році прибуток складав 610 855 тис. грн, а в 2022 році 972 269 тис. грн. Аналізуючи показники рентабельності можна сказати що за 2020-2022 роки вони зменшується, що є негативним для компанії. Лише зросла рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності та рентабельність реалізованої продукції за рахунок зростання чистого доходу.
5. Частка оборотних активів зросла з 7% до 21% за аналізований період. Таке зростання відбулося за рахунок зростання запасів та грошових коштів. Грошові кошти займають приблизно 40% всієї структури оборотних активів, на другому місці дебіторська заборгованість з часткою приблизно 20%. Найбільші темпи росту дебіторської заборгованості спостерігаються у 2022 році і складають 116, 48% проти 5,32% у 2021 році. Натомість кредиторська заборгованість зростає повільнішими темпами і у 2022 році кредиторська заборгованість зросла лише на 14%. Таким чином спостерігається значний дисбаланс між рівнем дебіторської і кредиторської заборгованості. Протягом всього досліджуваного періоду кредиторська значно перевищує дебіторську, що негативно впливає на рівень платоспроможності підприємства і обумовлює фінансові ризики.
6. Власний капітал займає коливається в межах 46-49% пасиву балансу, 30% займають поточні зобов'язання, довгострокові зобов'язання 20%. Так у 2022 році власний капітал становив 9 255 908 тис. грн, поточні зобов'язання

6 650 569 тис. грн, а довгострокові зобов'язання 3 024 513 тис. грн. Зростання власного капіталу свідчить про фінансову стійкість підприємства.

7. Показники оборотності активів показали що підприємство має проблеми з ефективним використанням оборотних коштів. Так через зростання періодів обороту обігових коштів, періоду погашення дебіторської та кредиторської заборгованості це свідчить що компанії потрібно залучити додаткові кошти.
8. Для ефективного управління оборотними активами треба звертати увагу на ефективність управління запасами, дебіторською заборгованістю, та управління грошовими коштами. Підприємство також має проблеми з ліквідністю, всі показники ліквідності знаходяться нижче свого рекомендованого значення.
9. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства ТОВ «Lifecell» показало, що показники в кожному з році однаковий і становить 0,57. Відповідно до інтегрального показника клас боржника становить 1, це означає що значення показника PD (ймовірності дефолту), знаходиться від 0,5% до 2,4%.
10. Ефективне управління дебіторською заборгованістю має прямий вплив на фінансовий стан підприємства. Для ефективного управління дебіторської заборгованості треба запровадити заходи:
 - побудова та дотримання процедури надання товарного кредиту в разі реалізації продукції та послуг на дату відстрочення платежу;
 - моніторинг рахунків, що передбачає постійний контроль та аналіз дебіторської заборгованості та регулярне нагадування контрагентам про наступний термін оплати. Правильно проведений моніторинг може прискорити погашення заборгованості до 40%;
 - використання профілактичних штампів для скріплення торгової документації та листування з контрагентами;
 - використання стягнення заборгованості, коли боржник не бажає співпрацювати та сплачувати свої зобов'язання. Стягнення заборгованості, проведене досить рано, захищає компанії від безнадійних боргів .

11.Компанія має доволі високий фінансовий ризик у компанії ТОВ «Lifecell», тому для їх мінімізації потрібно: обмеження використання позичкового капіталу у значних обсягах. Відмовитися від надмірного використання менш ліквідних форм оборотних активів. Отримання від контрагентів певних гарантій щодо виконання угод. Впровадження системи штрафних санкцій для компенсації можливих фінансових збитків через ризики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фінансовий менеджмент : підручник / [М. І. Крупка, О. М. Ковалюк, В. М. Коваленко та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.
2. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник у схемах і таблицях / [Шевченко Н. В. Мельник С. І.]; за ред. д-ра екон. наук, Є. М. Рудніченко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 224 с.
3. Фінанси підприємств : підручник / [В. В. Сокуренько, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко]; за заг. ред. В. В. Сокуренька. – 2-ге вид., допов. та перероб. Харків: ХНУВС, 2022. 292 с
4. Фінансовий облік : підручник / [Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь та ін.]. Тернопіль: ТНЕУ. 2019. 478 с.
5. Цибульська Е. І. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студентів, які навчаються за спец. 051 Економіка. Харків: НУА, 2019. 328 с.
6. П(С)БО 2 «Баланс»: за станом 25.11.2002р. Офіц. вид. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 87. Ст. 1.
7. Міжнародний стандарт фінансової звітності 5: станом на 01 січня 2012 року. Верховна Рада України. Офіц. вид. Офіційний Вісник України. 2012. Ст. 3.
8. Adam Hayes: Current Assets: What It Means and How to Calculate It, With Examples. URL: <https://www.investopedia.com/terms/c/currentassets.asp> (Accessed: 16.03.2024).
9. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7: станом на 01 січня 2012 року. Верховна Рада України. Офіц. вид. Офіційний Вісник України. 2012. Ст. 6.
10. Karolina Szopa: Majątek i kapitał przedsiębiorstwa – charakterystyka Zobacz więcej. URL: <https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-majatek-i-kapital-przedsiębiorstwa-charakterystyka>. (Accessed: 01.04.2024).

11. Szymon Machniewski: Zarządzanie majątkiem obrotowym. URL: <https://www.money.pl/archiwum/autor/szymonmachniewski,6553597229115521.html>. (Accessed: 06.04.2024).
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: станом на 20 жовтня 1999 року. Верховна Рада України. Офіц. вид. Офіційний Вісник України. 1999. № 246. Ст. 4.
13. Соколенко В. В. Теоретичні засади організації управління оборотними коштами підприємств / В.В. Соколенко, О. Ю. Ємельянов // Тези конференції Молодіжної наукової ліги «Теоретичне та практичне застосування результатів сучасної науки», м. Львів, 1 грудня 2020 р. С. 124–125.
14. Stanisław Szlązak, Wanda Szlązak: Zarządzanie majątkiem obrotowym URL: https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Zeszyty_Naukowe_Wyzszej_Szkoly_Ekonomiczno_Spolecznej_w_Ostrolece. (Accessed: 15.05.2024).
15. Приймак С.В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Львів: 2021. 264 с
16. Кобилецький В. Р. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу. URL: <https://analizua.com/slovník-ekonomichnikh-terminiv/338-pokaznik-rentabelnosti-vlasnogo-kapitalu> (Accessed: 17.05.2024).
17. Статистика України [Електронний ресурс] / Офіційний сайт державного комітету служби статистики України. Електрон. дані. – Київ: Державний комітет служби статистики України, 2021. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. (Дата звернення: 10.04.2024).
18. Фінансова звітність підприємства «ТОВ «Lifecell»». URL: [https://www.TOV «Lifecell».ua/uk/pro_TOV «Lifecell»/finansovi-ta-operacijni-dani/kvartalni-rezultati/?flavour=full](https://www.TOV_Lifecell.ua/uk/pro_TOV_Lifecell/finansovi-ta-operacijni-dani/kvartalni-rezultati/?flavour=full). (Дата звернення: 19.04.2024).
19. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: станом на 07.02.2013. Верховна Рада України. Офіц. вид. Офіційний Вісник України. 2013. №73. Ст. 2.

20. Правління Національного Банку України: станом на 30 червня 2016р. Верховна Рада України. Офіц. вид. Офіційний Вісник України. 2016. №351. Ст. 51.
21. Лактіонова О. А. Управління фінансовими ризиками: навчальний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 256 с.
22. Global Association of Risk Professionals: foundations of financial risk. URL: <https://www.garp.org>. (Дата звернення: 17.05.2024).
23. Національний банк України: станом на 29 січня 2009р. Верховна Рада України. Офіц. вид. Офіційний Вісник України. 2009. №42. Ст. 1.
24. Консолідована фінансова звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності та звіт незалежного аудитора. URL: https://www.TOB«Lifecell».ua/uploads/filelibrary/public/by_month/2023/04/FS_consolidated_UKR_2022.pdf. (Дата звернення: 18.05.2024).
25. Національний банк України. Мінімальні вимоги до капіталу. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Operational_risk_2019-10_pr.pdf?v=4 (Дата звернення: 20.05.2024).
26. Добровольська О.В. / Оцінка інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарського підприємства з використанням моделі Дюпона. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2020/12.pdf. (Дата звернення: 22.05.2024).
27. Господарський кодекс України: станом на 08 квітня 2024. Верховна рада України. Офіц. вид. Офіційний Вісник України. 2003. Стаття 139.
28. Міжнародні стандарти фінансової звітності: станом на 12 квітня 2013. Верховна Рада України. Офіц. вид. Офіційний Вісник України. 2003.
29. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку: станом на 3 листопада 2020 року. Верховна Рада України. Офіц. вид. Офіційний Вісник України. 2020. №237. Ст. 5.
30. Ткачук Л., Венда Ч. Теоретико-методологічні аспекти управління дебіторською заборгованістю підприємства. *Innovation and Sustainability*. 2023. № 1. С. 84–90.

- 31.Верланов Ю. Ю. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. Вид. 2-ге. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с.
32. Економіка підприємства: навч. Посіб. / [О.І. Лисак, Л.О. Андрєєва, Л.О.Болтянська]; Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с.
33. Irina Drozd, Mariya Pismenna, Nataliya Pogribna, Nataliya Zdyrko, Anna Kulish: *INDEPENDENT JOURNAL OF MANAGEMENT & PRODUCTION* URL: <http://www.ijmp.jor.br> v. 12, n. 3, Special Edition ISE, S&P. May. 2021.
34. V.Koval, A.Hrymalyk, A.Kulish, V. Kontseva, N.Boiko, P. Nesenenko Economic Policy of Industrial Development and Investment Approach to the Analysis of the National Economy // *Estudios de Economía Aplicada* .2021. vol 39. P. 6
- 35.Kulish H.P., Chepka V.V., Gavrilenko J.O. Financial status of an enterprise: factors affecting it // *Економічні горизонти*. 2022. № 1. P.4-11.
36. Куліш, Г. Чепка, В. Гавриленко, Ю. Методичні підходи до оцінки фінансового стану підприємства: переваги та недоліки. *Економічні горизонти*, №1 (23), С. 106–120.
37. Бур'янов, В., Куліш, Г. Корпоративні облігації у повоєнному відновленні України. *Економіка та суспільство*, (48).
38. A. Bukhtiarova, Y. Dukhno, G.Kulish, I. Kurochkina, V. Lypchanskyi Ensuring transparency of key public finance authorities. *Investment Management and Financial Innovations*, 2019. vol 16. P.128-138

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1 - Структура активів підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр, тис. грн

Статті балансу	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2020%	2021%	2022%
I. Необоротні активи						
Нематеріальні активи	6 882 242	6 308 584	5 772 589	41,29%	36,08%	30,49%
первісна вартість	10 300 234	10 495 170	10 617 971	61,79%	60,02%	56,09%
накопичена амортизація	3 417 992	4 186 586	4 845 682	20,50%	23,94%	25,60%
Незавершені капітальних інвестицій	938 976	455 828	394 184	5,63%	2,61%	2,08%
Основні засоби	5 088 756	6 464 461	6 373 403	30,53%	36,97%	33,67%
первісна вартість	14 395 781	16 918 491	18 257 475	86,36%	96,76%	96,44%
Знос	9 307 025	10 454 030	11 884 072	55,83%	59,79%	62,78%
Довгострокові фінансових інвестицій: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	-	-	-	0,00%	0,00%	0,00%
інші фінансових інвестицій	28 000	28 000	45 000	0,17%	0,16%	0,24%
Відстрочені податкові активи	2 581 704	2 440 507	2 224 672	15,49%	13,96%	11,75%
Інші необоротні активи	64 617	85 899	158 283	0,39%	0,49%	0,84%
Усього за I розділом	15 584 295	15 783 279	14 967 831	93,49%	90,27%	79,07%
II. Оборотні активи						
Запаси	18 026	22 607	69 717	0,11%	0,13%	0,37%
виробничі запаси	9 553	14 696	19 826	0,06%	0,08%	0,10%
ДЗ за продукцію, товари, роботи, послуги	172 473	210 971	554 203	1,03%	1,21%	2,93%
ДЗ за розрахунками: за виданими авансами	42 396	65 179	84 686	0,25%	0,37%	0,45%
з бюджетом	30 916	4 716	2 738	0,19%	0,03%	0,01%
Інша поточна ДЗ	41 705	21 906	13 806	0,25%	0,13%	0,07%
Поточні фінансові інвестиції	648 900	1 464 178	-	3,89%	8,37%	0,00%
Гроші та їх еквіваленти	109 952	1 357 685	1 745 813	0,66%	7,76%	9,22%
Готівка	1	1	-	0,00%	0,00%	0,00%
рахунки в банках	109 951	1 357 684	1 745 813	0,66%	7,76%	9,22%
Витрати майбутніх періодів	-	10	-	0,00%	0,00%	0,00%
Інші оборотні активи	19 550	18 810	28 018	0,12%	0,11%	0,15%
Усього за II розділом	1 085 094	1 701 884	3 963 159	6,51%	9,73%	20,93%
Баланс	16 669 389	17 485 163	18 930 990	100%	100%	100%

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Додаток Б

Таблиця Б.1 - Динаміка складових активів підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр, тис. грн

Статті балансу	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення		
				2021/2020	2022/2021	2022/2020
I. Необоротні активи						
Нематеріальні активи	6 882 242	6 308 584	5 772 589	- 573 658	- 535 995	- 1 109 653
первісна вартість	10 300 234	10 495 170	10 617 971	194 936	122 801	317 737
накопичена амортизація	3 417 992	4 186 586	4 845 682	768 594	659 096	1 427 690
Незавершені кап.інвестиції	938 976	455 828	394 184	- 483 148	- 61 644	- 544 792
Основні засоби	5 088 756	6 464 461	6 373 403	1 375 705	- 91 058	1 284 647
первісна вартість	14 395 781	16 918 491	18 257 475	2 522 710	1 338 984	3 861 694
знос	9 307 025	10 454 030	11 884 072	1 147 005	1 430 042	2 577 047
Довгострокові фінінвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	-	-	-	-	-	-
інші фінінвестиції	28 000	28 000	45 000	-	17 000	17 000
Відстрочені податкові активи	2 581 704	2 440 507	2 224 672	- 141 197	- 215 835	- 357 032
Інші необоротні активи	64 617	85 899	158 283	21 282	72 384	93 666
Усього за I розділом	15 584 295	15 783 279	14 967 831	198 984	- 815 448	- 616 464
II. Оборотні активи						
Запаси	18 026	22 607	69 717	4 581	47 110	51 691
виробничі запаси	9 553	14 696	19 826	5 143	5 130	10 273
ДЗ за продукцію, товари, роботи, послуги	172 473	210 971	554 203	38 498	343 232	381 730
ДЗ за розрахунками: за виданими авансами	42 396	65 179	84 686	22 783	19 507	42 290
з бюджетом	30 916	4 716	2 738	- 26 200	- 1 978	- 28 178
Інша поточна ДЗ	41 705	21 906	13 806	- 19 799	- 8 100	- 27 899
Поточні фінінвестиції	648 900	1 464 178	-	815 278	- 1 464 178	- 648 900
Гроші та їх еквіваленти	109 952	1 357 685	1 745 813	1 247 733	388 128	1 635 861
готівка	1	1	-	-	1	1
рахунки в банках	109 951	1 357 684	1 745 813	1 247 733	388 129	1 635 862
Витрати майб.періодів	-	10	-	10	10	-
Інші оборотні активи	19 550	18 810	28 018	- 740	9 208	8 468
Усього за II розділом	1 085 094	1 701 884	3 963 159	616 790	2 261 275	2 878 065
Баланс	16 669 389	17 485 163	18 930 990	815 774	1 445 827	2 261 601

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Додаток В

Таблиця В.1 - Структура пасивів підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022
рр, тис. грн

Статті балансу	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2020%	2021%	2022%
I. Власний капітал						
Зареєстрований капітал	12 711 849	12 711 849	12 711 849	76%	73%	67%
Додатковий капітал	9 952 937	9 952 937	9 952 937	60%	57%	53%
Нерозподілений прибуток(збиток)	- 14 992 022	- 14 381 147	- 13 408 878	-90%	-82%	-71%
Усього за I розділом	7 672 784	8 283 639	9 255 908	46%	47%	49%
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення						
Довгострокові кредити банків	1 297 487	2 019 690	764 150	8%	12%	4%
Інші довгострокові зобов'язання	1 892 068	1 913 705	1 793 024	11%	11%	9%
Довгострокові забезпечення	325 163	388 181	467 339	1,95%	2%	2,47%
Усього за II розділом	3 514 718	4 321 576	3 024 513	21%	25%	16%
III. Поточні зобов'язання і забезпечення						
Короткострокова заборгованість кредитів банку	2 608 156	1 640 925	2 928 609	15,65%	9,38%	15,47%
Поточна КЗ за: довгостроковими зобов'язання	372 024	1 420 793	1 611 578	2,23%	8,13%	8,51%
товари, роботи, послуги	1 984 220	1 189 272	1 349 427	11,90%	6,80%	7,13%
розрахунки з бюджетом	49	8 785	48 584	0,00%	0,05%	0,26%
за одержаними авансами	29 985	38 817	21 006	0,18%	0,22%	0,11%
Поточні Забезпечення	146 332	156 695	195 240	0,88%	0,90%	1,03%
Доходи майб.періодів	326 634	403 314	486 849	1,96%	2,31%	2,57%
Інші поточні зобов'язання	14 487	21 347	9 276	0,09%	0,12%	0,05%
Усього за III розділом	5 481 887	4 879 948	6 650 569	32,89%	27,91%	35,13%
Баланс	16 669 389	17 485 163	18 930 990	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Додаток Д

Таблиця Д.1 - Динаміка складових пасиву підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр, тис. грн

Статті балансу	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення		
				2021/2020	2022/2021	2022/2020
I. Власний капітал						
Зареєстрований капітал	12 711 849	12 711 849	12 711 849	-	-	-
Додатковий капітал	9 952 937	9 952 937	9 952 937	-	-	-
Непокритий збиток	- 14 992 022	- 14 381 147	- 13 408 878	- 610 875	- 972 269	1 583 144
Усього за I розділом	7 672 784	8 283 639	9 255 908	610 855	972 269	1 583 124
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення						
Довгострокові кредити банків	1 297 487	2 019 690	764 150	722 203	- 1 255 540	- 533 337
Інші довгострокові зобов'язання	1 892 068	1 913 705	1 793 024	21 637	- 120 681	- 99 044
Довгострокові забезпечення	325 163	388 181	467 339	63 018	79 158	142 176
Усього за II розділом	3 514 718	4 321 576	3 024 513	806 858	- 1 297 063	- 490 205
III. Поточні зобов'язання і забезпечення						
Короткострокова заборгованість кредитів банку	2 608 156	1 640 925	2 928 609	- 967 231	1 287 684	320 453
Поточна КЗ за: довгостроковими зобов'язаннями	372 024	1 420 793	1 611 578	1 048 769	190 785	1 239 554
товари, роботи, послуги	1 984 220	1 189 272	1 349 427	- 794 948	160 155	- 634 793
розрахунки з бюджетом	49	8 785	48 584	8 736	39 799	48 535
за одержаними авансами	29 985	38 817	21 006	8 832	- 17 811	- 8 979
Поточні забезпечення	146 332	156 695	195 240	10 363	38 545	48 908
Доходи майбутніх періодів	326 634	403 314	486 849	76 680	83 535	160 215
Інші поточні зобов'язання	14 487	21 347	9 276	6 860	- 12 071	- 5 211
Усього за III розділом	5 481 887	4 879 948	6 650 569	- 601 939	1 770 621	1 168 682
Баланс	16 669 389	17 485 163	18 930 990	815 774	1 445 827	2 261 601

Джерело: розроблено автором на основі [18].

Додаток Ж

Таблиця Ж.1 - Динаміка складових пасиву підприємства ТОВ «Lifecell» за 2020-2022 рр, тис. грн

Статті балансу	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення		
				2020/2021	2021/2022	2020/2022
Чистий дохід від реалізації	6 835 816	8 482 687	9 411 748	1 646 871	929 061	2 575 932
Собівартість реалізації	5 076 862	5 749 336	6 287 636	672 474	538 300	1 210 774
Валовий прибуток	1 758 954	2 733 351	3 124 112	974 397	390 761	1 365 158
Адмін.витрати	264 563	283 242	314 356	18 679	31 114	49 793
Витрати на збут	713 096	840 227	856 033	127 131	15 806	142 937
Інші опер.витрати	11 097	14 891	61 649	3 794	46 758	50 552
Фін.результат від опер.діяльності	770 198	1 594 991	1 892 074	824 793	297 083	1 121 876
Інші фін.доходи	80 133	41 967	276 284	- 38 166	234 317	196 151
Інші доходи	62 415	18 421	45 677	- 43 994	27 256	- 16 738
Фін.витрати	852 602	875 640	926 119	23 038	50 479	73 517
Інші витрати	53 186	27 687	99 812	- 25 499	72 125	46 626
Фін.результат до оподаткування	6 958	752 052	1 188 104	745 094	436 052	1 181 146
Витрати з ПП	2 581 704	- 141 197	- 215 835	- 2 722 901	- 74 638	- 2 797 539
Чистий фін.результат прибуток	2 588 662	610 855	972 269	- 1 977 807	361 414	- 1 616 393

Джерело: розроблено автором на основі [18].